

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

4^E JAARGANG

WOENSDAG 14 MEI 1919

No. 176

INHOUD

	Blz.
DE TANTIËME-BELASTING door Prof. Mr. Ant. van Gijn ..	459
De Tariefsverhoging bij Post, Telegraaf en Telefoon door J. Oomkens	461
Nieuwe gegevens omtrent het volkstal van Ned.-Indië ..	463
AANTEKENINGEN:	
De economische rijkdom van Elzas-Lotharingen	464
Javasuikerproductie in 1918	465
REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	465
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	466—474
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

12 MEI 1919.

Veel wijziging is er deze week in den toestand van de geldmarkt niet gekomen. De laatste dagen geleek het, of er een kleine verruiming van de geldmiddelen waar te nemen viel. Privaat-disconto was dan ook een fractie beter ($4\frac{1}{4}$ — $4\frac{1}{8}$), hoewel het toch nog moeilijk blijft wissels onder te brengen.

Geld op prolongatie noteerde in den aanvang der week 3 pCt. Waar de geldmarkt evenwel zeer weinig verandering onderging, geeft deze lage geldkoers geen juist beeld van den feitelijken toestand. De houding van enkele groote geldgevers in verband met de uitgifte van de Amsterdamsche leening is hieraan waarschijnlijk niet vreemd. Later liep de noteering op: $3\frac{1}{4}$ — $3\frac{1}{2}$ — $3\frac{3}{4}$ — $3\frac{1}{2}$.

Ook deze week bleef de wisselmarkt uiterst geanimeerd. Aanvankelijk zetten de Marken de aangevangen rijzing voort en werd er zelfs boven de 24 afgedaan. Toen echter de voorloopige vredesvoorwaarden bekend werden, trad een sterke reactie in en liep de koers tot ca. $18\frac{1}{4}$ terug. Onder den eersten indruk werd Londen daarentegen sterk gevraagd; de koers bereikte het sinds langen tijd niet gekende punt van 11.84. Later daalde de noteering tot 11.74; heden 11.76. De algemeene stemming blijft zeer nerveus.

* * *

Volgens de laatste berichten zal de nieuwe Indische leening ten hoogste f 180 miljoen bedragen tegen een rente van ten hoogste 6 pCt.; koers van uitgifte nader te bepalen. Na de zware daling in de nieuwe 5 pCt. Nederland was het duidelijk, dat dit rentetype voor de Koloniale leeningen niet gehandhaafd kon blijven: het is na de verhoging van den rentevoet voor gemeentelijke en provinciale leeningen een nieuwe stap naar de onvermijdelijke verhoging van het percentage der vaste rente afwerpende fondsen.

* * *

De besprekingen over de financieele regelingen met Duitschland zullen eerstdaags te Parijs worden hervat. Over de eventueele resultaten blijft men

voorloopig nog sceptisch gestemd. Veel zal afhangen van Amerika, welks gevoelens tegenover de Centralen wat milder schijnen te zijn dan die van de overige geassocieerden, terwijl het buitendien zeer goed inziet, dat het financieele probleem niet alleen Duitschland betreft, maar gansch Europa.

DE TANTIËME-BELASTING.

In de toelichting van het ontwerp betreffende de grondslagen van het stelsel van 's Rijks belastingen schreef Mr. Treub omtrent zijn voorstel tot hofping van een tantiëmebelasting, welke met de dividendbelasting werd gecombineerd:

„De hoogere opbrengst, die van de voorgestelde belasting wordt geraamd, komt niet ten laste van de *dividenden*, maar van de tantiëmes. Dat deze een zakelijke belasting, vóór zij naar het inkomen van den rechthebbende overgaan, zonder bezwaar kunnen dragen, zal wel weinig tegenspraak vinden. Uitzonderingen niet te na gesproken, staan zij als opbrengst van den arbeid in een ongekend gunstige verhouding tot de geleverde praestatie. Door van een als regel tot den geleverden arbeid zoo weelderige opbrengst een deel voor 's Rijks schatkist op te vorderen zal in het economische leven geen stoornis worden teweeggebracht.”

Over de juistheid van dit betoog valt te twisten, is getwist. Naar mijne opvatting is ze voor de tantiëmes van commissarissen in verreweg de meeste gevallen waar, voor die van directie en personeel slechts in geval de tantiëmes zeer hoog worden (in de andere gevallen zijn deze echter goeddeels vrijgesteld). Maar wat daarvan zij, het aangehaalde betoog is de grondslag van de tantiëmebelasting, gelijk duidelijk aan den dag komt uit de redactie van het ontwerp, gelijk dit werd ingediend en nog wat duidelijker uit die van de wet, gelijk zij in het Staatsblad staat. De wet zegt duidelijk, de belasting van het dividend komt — en blijft — ten laste van de vennootschap, dat wil dus zeggen ten laste van *allen*, die deel hebben in de winsten van de vennootschap, de tantiëmebelasting echter komt formeel ten laste van de vennootschap, doch deze treedt slechts als bemiddelaar bij het innen op en moet de belasting verhalen op de tantiëmisten.

Mr. Patijn moge in de Kamer gezegd hebben, dat schrijver dezes, als steller van de Memorie van Antwoord, ten oprechte een en ander uit art. 8 van het ontwerp (art. 11 van de wet) las en dat het ook dwaas en onlogisch zoude zijn, het feit is er, dat het in de wet staat en het deed schrijver dezes genoeg in het nummer van dit tijdschrift van 23 April te lezen, dat een autoriteit op juridisch gebied als Mr. A. Th. F(ruin) mede van die meening is. Dat het dwaas en onlogisch is, zal, wie het bovenstaande omtrent de strekking der belasting las, almede niet toegeven. De bedoeling om de gemakkelijk verdiende uitkeeringen, die tantiëmisten verkrijgen, te belasten, zoude integendeel al zeer slecht bereikt worden wanneer men, hun een nieuwen last opleggende, hen tegelijkertijd ontsloeg van den last om mede te dragen

— gelijk zij tot dusverre deden — in de dividendbelasting, welke op alle belanghebbenden bij de vennootschap rust. Bezwaarlijk zal iemand een woord uit de wet kunnen halen, dat reden geeft tot de meening, dat sedert de dividendbelasting uit de inkomstenbelasting is overgebracht naar de dividend- en tantièmebelasting, de belasting van het dividend ten laste moet komen van de aandeelhouders alleen; en meening, die met name ten opzichte van preferente aandeelen tot onbillijke benadeeling leidt, zooals Mr. A. Th. F. aantoonde.

Het is waar, dat Mr. Treub in het debat in de Tweede Kamer Mr. Patijn is bijgevalen, diens systeem van verdeling en belasting als het goede heeft aanvaard, doch wie de discussiën leest, komt sterk onder den indruk, dat de Minister niet in de zaak was — hij erkende, dat de cijfers van de Memorie van Antwoord hem niet voor den geest stonden en hij gaf zelf een cijfervoorbeeld, dat Mr. Patijn bij interruptie juist noemde, doch dat geheel van diens eigen voorbeeld afweek en tot een veel te hoog belastingcijfer kwam (*f* 7000 in plaats van *f* 6700), een cijfervoorbeeld, dat tevens aantoonde, dat hij op dat oogenblik de moeilijkheden niet inzag. Ware Mr. Treub in de zaak geweest, hij zoude zeker geen interpretatie van zijn ontwerp hebben gegeven, welke lijnrecht in strijd was met het motief voor de heffing van de tantièmes gelijk hij dit in het Grondslagenontwerp ontwikkelde en naar hetwelk hij in de toelichting van het ontwerp der belasting zelve nog eens verwees. Waar de woorden van de wet duidelijk zijn, en de bedoeling eveneens uit de Memorie van Toelichting en de Memorie van Antwoord duidelijk blijkt, daar gaat het voorzeker niet aan om aan de wet een daarmede strijdige uitlegging te geven op grond, dat de minister bij de mondelinge verdediging zich door de redeeringen van een Kamerlid, dat de zaak verkeerd inzag, in de war heeft laten brengen en een interpretatie is gaan geven, welke zijn duidelijke bedoeling geheel deed teloor gaan.

Wat is dan nu het systeem, dat de wet wil? Het antwoord is eenvoudig: *a.* een belasting, die afhangt van het aan aandeelhouders en houders van winstbewijzen uitgekeerde bedrag, welke ten laste komt van *allen*, die belang hebben bij de vennootschap, en daarnaast *b.* een belasting van de tantièmes, welke alleen *geïnd* wordt door bemiddeling van de vennootschap, doch ten laste komt van de tantiëmisten.

Hoe moet dan de verdeling zijn van de winst? Het antwoord is alweer eenvoudig: bij die verdeling moet rekening gehouden worden met de dividendbelasting, niet met de tantiëmebelasting.

Het volgende voorbeeld moge de zaak verduidelijken; wij nemen daarbij een belastingpercentage van 8 pCt. aan en voorts een vennootschap met *f* 1 miljoen kapitaal, waarvan de helft voor 5 pCt. preferent is, terwijl hetgeen overblijft als het geheele kapitaal 5 pCt. heeft ontvangen, wordt verdeeld: voor 10 pCt. aan de reserve, voor 10 pCt. aan houders van winstbewijzen, voor 20 pCt. aan de directie, voor 10 pCt. aan commissarissen en voor 50 pCt. aan aandeelhouders.

De winst bedraagt	<i>f</i> 150.000
In de eerste plaats krijgen de preferente aandeelhouders	<i>f</i> 25.000
welke uitkeering niet mogelijk is dan met betaling van dividendbelasting ad	„ 2.000
	„ 27.000
Blijft	<i>f</i> 123.000
Voorts de gewone aandeelhouders 5 pCt. van hun kapitaal	<i>f</i> 25.000
welke niet kunnen uitbetaald dan met betaling van divid.belasting „	„ 2.000
	„ 27.000
Blijft	<i>f</i> 96.000

Hiervan krijgen aandeelhouders 50 pCt. en houders van winstbewijzen 10 pCt., te zamen 60 pCt., welke echter niet kunnen worden uitgekeerd dan met betaling ten laste van de vennootschap van 8 pCt. over het uitgekeerde; 8 pCt. van 60 pCt. is 4,8 pCt.; voorts krijgen de directie, commissarissen en het reservefonds te zamen 40 pCt., over welke uitkeeringen niet, of niet ten laste van de vennootschap, betaald behoeft te worden.

In totaal zijn er dus 60 + 4,8 + 40, te zamen 104,8 deelen. Zoo dikwijls uit *f* 96.000 *f* 104,80 kan worden betaald, d.i. 916,03 maal, zoo vaak krijgen de aandeelhouders *f* 50, de winstbewijzen *f* 10, de reserve *f* 10, de commissarissen *f* 10 en de directie *f* 20, zoodat de *f* 96.000 wordt verdeeld als volgt:

aandeelhouders	50 × 916,03 =	<i>f</i> 45.801,50
winstbewijzen	10 × 916,03 =	„ 9.160,30
belasting van deze beiden 4,8 × 916,03 =	„	4.396,94
(zijnde 8 pCt. van <i>f</i> 54.961,80)		
reservefonds	10 × 916,03 =	„ 9.160,30
directie	20 × 916,03 =	„ 18.320,60
commissarissen	10 × 916,03 =	„ 9.160,30

te zamen ..... *f* 95.999,94

aan *dividendbelasting* krijgt de Staat *f* 2000 + *f* 2000 en *f* 4.396,94, totaal *f* 8.396,94, zijnde 8 pCt. van wat aandeelhouders en winstbewijzen te zamen krijgen, t.w. respectievelijk *f* 95,801,50 en *f* 9.160,30, totaal *f* 104.961,80.

Voorts houdt de vennootschap in 8 pCt. van de tantièmes, dus in totaal 8 pCt. van *f* 27.480,90 of *f* 2.198,47 en draagt dus aan den Staat af *f* 10.595,41, zijnde 8 pCt. van *f* 132.442,63, de som, welke door de vennootschap is uitgekeerd.

De aanmerking is gemaakt, dat de Staat 8 pCt. krijgt over een grooter bedrag dan *uitgekeerd* is, maar dit is niet juist; wèl over meer dan in totaal *ontvangen* is, want de tantiëmisten ontvingen per saldo geen *f* 27.480,90, doch slechts *f* 25.282,43. Maar dit doet niet ter zake; het is het gevolg van het feit, dat de vennootschap belast wordt met de inning van de tantiëmebelasting; hare kas is tijdelijk bij de zaak betrokken, haar vermogen niet. Zal iemand beweren, dat een Engelsche bank, die 5 pCt. van coupons moet inhouden, te veel inhoudt voor den Staat, als zij van een coupon van 100 sh. 5 sh. inhoudt, wijl 5 sh. meer dan 5 pCt. is van de 95 sh., die de aanbieder van de coupon ten slotte krijgt? ¹⁾

Het is duidelijk, dat, als de Vennootschap maar 9,5 pCt. wil uitkeeren aan aandeelhouders en *f* 90 op *f* 100 winstbewijzen, de dividendbelasting iets lager wordt. Er moet dan een klein saldo voor aandeelhouders en winstbewijzen bewaard worden tot het volgende jaar met de daarbij behorende 8 pCt. belasting.

Bovenstaande becijfering is buiten eenigen twijfel die, welke de wet alleen toelaat. Wordt er, met toepassing van een andere becijfering, méér gegeven aan de tantiëmisten en minder aan de aandeelhouders, dan zal nog 30 jaar lang de vennootschap het door tantiëmisten te veel genotene kunnen terugvorderen. Of een aandeelhoudersvergadering in eenig jaar zich met de foutieve verdeling heeft vereenigd, doet niets ter zake; uitdrukkelijk zegt de wet, dat zulk een besluit, wat dit punt betreft, nietig is. Wij houden ons overtuigd, dat niet vele directeuren en commissarissen van vennootschappen zich aan zulk een terugvorderingsbesluit van eene hun minder goed gezind geworden algemeene vergadering zullen bloot willen stellen. En toch zouden zij zulks naar mijne overtuiging, blijkbaar ook die van Mr. A. Th. F., doen, als zij den volgenden door Mr. Patijn in het Voorloopig Verslag aanbevolen, weg volgen:

¹⁾ Ik kan dan ook nog altijd niet inzien, waarom de becijfering in de Memorie van Antwoord foutief was, gelijk volgens Mr. Patijn *in confesso* was; zij was behoudens onderdeelen van centen juist.

Wij nemen hetzelfde geval als boven ¹⁾. Zonder belasting ware de verdeling: aandeelhouders f 100.000, winstbewijzen f 10.000, reserve f 10.000, directie f 20.000, commissarissen f 10.000. Door elk te belasten met hetgeen van dividend- en tantiëmebelasting ter zake van het door hem genotene wordt betaald, wordt de rekening:

aandeelhouders	$\frac{100.000}{108} \times 100 = f$	92.592,50
winstbewijzen	$\frac{10.000}{108} \times 100 = ,$	9.259,25
reserve	10.000 blijft	, 10.000,—
directie	$\frac{20.000}{108} \times 100 = ,$	18.518,50
commissarissen	$\frac{10.000}{108} \times 100 = ,$	9.259,25
belasting f 7.407,50 + f 740,75 + f 1.481,50 + f 740,75 = te zamen	,,	<u>10.370,50</u>
		f 150.000,—

Vergelijking met de juiste verdeling doet zien, dat ingeval deze wijze van verdeling wordt gevolgd, directie en commissarissen f 2495,22 ²⁾ meer krijgen dan bij de door de wet gewilde wijze van verdeling, welk bedrag dus later zal kunnen worden teruggevorderd. Over vier jaren zal het terug te vorderen bedrag in dit geval een procent van het kapitaal betreffen, dus niet zoo heel onbelangrijk zijn.

ANT. VAN GIJN.

DE TARIEFVERHOOGING BIJ POST, TELEGRAAF EN TELEFOON.

Bij de beschouwing van het staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie is men geneigd er den nadruk op te leggen, dat de leiders zich niet op het betreffende enge standpunt kunnen stellen van den bedrijfsleider in het algemeen, maar zich daarnaast moeten weten de bewakers van de functie van een tak van algemeen dienst. Waar de bedrijfsleider als regel kan volstaan met de belangen en uitkomsten van zijn bedrijf, als voornaamste factoren voor zijn leiding te doen gelden, zouden de leiders van bovengenoemd staatsbedrijf naast die belangen en uitkomsten niet minder de belangen van het publiek en den handel in het oog moeten houden. Bij eenig doordenken komt men echter tot een andere zienswijze. Want ook de gewone ondernemer, die weet, dat de bloei van zijn bedrijf afhangt van de vraag naar zijn product, zal rekening houden met de wenschen van zijn afnemers en van hen, die hij tot zijn afnemers wil maken. Het verschil ligt hier alleen in het motief, want de leider van het P. T. T.-bedrijf is het publiek ter wille in het besef van de eischen, waaraan zijn bedrijf moet voldoen, zonder dat hij, monopolist in een vrijwel concurrentieloos vak, vrees behoeft te hebben zijn afnemers te verliezen (behalve in enkele onderdeelen van het bedrijf als pakketpost, kwitantie- en chèque- en girodienst), terwijl de gewone bedrijfsleider uit welbegrepen eigenbelang aan de eischen van zijn publiek tegemoet komt.

Toch zou men verkeerd doen met daarmee volkomen de vergelijking tusschen de beide soorten van bedrijfsleider uitgeput te achten. Want naast analoga treft men verschillen aan juist uit die analoga voortspuitend. Immers de gewone ondernemer, die een goed overzicht over zijn onderneming heeft, weet hoever hij gaan kan met aan de eischen zijner afnemers te voldoen. Deze grens ligt daar, waar zijn

¹⁾ De door Mr. Treub in de Kamer geïmproviseerde wijze van berekening komt in het geheel niet in aanmerking als, onbewust, te fiscaal.

²⁾ Immers volgens het juiste systeem ontvangen de tantiëmist f 27.480,90, waarvan de belasting ad f 2.198,47 nog af moet en volgens het gewraakte systeem f 27.777,75, waarvan de belasting reeds af is.

bedrijf zou ophouden winstgevend te zijn. Hij kan trachten deze grens te verschuiven door langs verschillende wegen zijn bedrijfskosten te verminderen, maar in elk geval bestaat, gegeven de concurrentie, waardoor zijn prijzen naar boven begrensd zijn, bij een bepaalden stand van zijn bedrijf een bepaalde grens. (Voor de productie in het algemeen zijn die steeds grooter wordende eischen van het publiek een heilzame prikkel, om ten koste van minder steeds meer te bereiken.)

Hoe anders is dit voor den leider van het bedrijf der P., T. en T.! Bij de hem richting gevende factoren bestaat die compensatie niet, althans niet in zoo sterke mate. Want wel zal hij overdreven eischen van publiek en handel moeten afwijzen, maar dit zal hij doen onafhankelijk van de uitkomsten van zijn exploitatierekening. Hij zal niet behoeven te denken: als ik het niet doe, gaan ze naar mijn buurman. Daarentegen zal hij aan goed gemotiveerde verzoeken moeten toegeven, evenzeer onafhankelijk van zijn uitkomsten. Al zou zijn balans negatief zijn, dan nog zou hij zich bij de overweging van het verzoek slechts mogen laten leiden door de vraag: eischt het algemeen belang den gevraagden maatregel? Nu hangt het van zijn inzicht af, te beslissen of een verzoek overdreven is dan wel op goede gronden berust. Wie zal ontkennen, dat dit inzicht slechts kan worden verwacht bij een man met een ruimen blik, die van een hoog standpunt de motieven, welke tot de gestelde eischen voeren, weet te beoordeelen?

Dit en ander doet echter niet te kort aan den eisch, dien het staatsbedrijf evenzeer als een ander bedrijf stelt, dat er naar een sluitende balans moet gestreefd worden. Zoolang de P. T. T. geen staatsbedrijf, maar slechts takken van publieken dienst waren, zouden de meeningen over deze stelling uiteen hebben kunnen loopen. Sedert de wet van 31 December 1913, waarbij zij staatsbedrijf geworden zijn, moet men daarvan zooveel mogelijk de consequentie aangaarden. „Zooveel mogelijk”, immers zij blijven in de eerste plaats instellingen ten algemeen nutte, zodat een zuiver commercieel standpunt niet mag worden ingenomen. In dit opzicht is het P. T. T.-bedrijf eigenlijk een tweeslachtigheid en als zoodanig een onding. Ook woordat deze diensttakken staatsbedrijf waren, werd zoo zuinig mogelijk te werk gegaan en maakte de Rekenkamer bezwaar tegen uitgaven, welke in het belang van den dienst niet te rechtvaardigen waren en hierin is niets gewijzigd. Want wat voor een tak van publieken dienst een nuttige uitgave is, kan voor een bedrijf weggegooid geld zijn. En nu zal men bij het beoordeelen van de wenselijkheid van een uitgave bij het staatsbedrijf der P. T. T. deze moeten bezien van het standpunt van den publieken dienst en niet van het bedrijf, omdat het goed functioneeren van den dienst gaat boven een gunstige exploitatierekening. In zijn helder geschreven proefschrift *Retributiën* (Leiden 1910) geeft Mr. H. A. G. Venema op blz. 42 blijk van een enigszins afwijkende meening, waar hij in de wijze van exploitatie van een bedrijf door de overheid of een particulier alleen verschil ziet in de prijsbepaling. Ik kan echter niet zien, dat dit verschil niet evenzeer bij het vaststellen van uitgaven op den voorgrond treedt, ten minste bij de P. T. T. In dit opzicht is er nl. onderscheid te maken tusschen dit bedrijf en b.v. het staatsmijnbedrijf, waarbij het algemeen belang *normaliter* slechts in de verte en dan nog wel voornameijk in verband met de financieele uitkomsten betrokken is.

Met dit al is echter nog niet gezegd, dat winstmaken ongeoorloofd zou zijn, indien daardoor de publieke belangen niet worden geschaad. De theorie, dat de door den Staat in rekening te brengen retributiën niet per se haar grens vinden, waar de winst zou beginnen en dat de door den Staat gepresteerde diensten in sommige gevallen tot een grotere gelde-

lijke waardeering mogen voeren dan den kostprijs, vindt onder gezaghebbende mannen aanhangers. Destijds was Thorbecke een der vurigste tegenstanders van retributiën hooger dan de kostprijzen, wat hij afpersing noemde en in zijn gevolg schreden o.a. Prof. Oppenheim, Mr. Buys, Mr. Treub, Roscher e.a.

Daartegenover staan bijv. Cort van der Linden en Pierson, terwijl men den wetgever, die de P. T. T. tot staatsbedrijf maakte, uiteraard mede tot deze tegenstanders mag rekenen.

Een tusschenweg bewandelt Schwaighofer in „Die Grundlagen der Preisbildung im elektrischen Nachrichtenverkehr“, die, in principe geen winst toelattende, daaruit echter niet de conclusie wil trekken, dat de tarieven zijn te verminderen, zoodra, door welke gunstige invloeden ook, een batig saldo wordt behaald.

Men houde bij dit een en ander echter in het oog, wat von Stein zegt in zijn Lehrbuch der Finanzwissenschaft: dat elk gebied van administratie zijn eigen retributiestelsel heeft al naar zijn eigenaardige inrichtingen en functiën (Pierson, Leerboek II, 417).

Bij de beschouwing dezer verschillende richtingen moet men een gewichtigen factor niet uit het oog verliezen, n.l. de mate van noodzaak om van een door de overheid ingestelde onderneming, instelling of werk gebruik te maken. Bestaat die noodzaak in zeer sterke mate en is de noodzakelijke frequentie daarvan groot, dan mag m.i. de overheid er niet op uit zijn om winst te maken. Daarentegen is het zeer goed denkbaar, dat tarieven zóo laag zijn, dat diensten worden bewezen, die zonder schade achterwege hadden kunnen blijven. In dit geval is winst te verdedigen.

Het gecombineerde geval, dat n.l. in sommige gevallen de noodzakelijkheid bestaat en in andere niet, zoodat de gestelde prijs invloed op het gebruik kan hebben, is het onderhavige. Wordt nu door verhooging van tarieven winst verkregen door opoffering van het gebruik in gevallen, waarin dit niet noodzakelijk of nuttig is, dan zal uit dien hoofde geen bezwaar tegen die verhooging kunnen bestaan. Tijdens de mobilisatie werd van den aanvankelijk aan alle militairen, later aan de minderen toegestaan portvrijdom op schromelijke wijze misbruik gemaakt en zulk een misbruik is in mindere mate te verwachten van lage tarieven. Wordt nu bij lage tarieven toch een loonende exploitatie verkregen, dan kunnen zij gehandhaafd blijven, daar het bezwaar van het misbruik (of onnoodige gebruik) ruimschoots wordt gecompenseerd door het voordeel, dat de noodzakelijke gebruikers ondervinden. Ook zou hij gewis veel tegenstand ontmoeten, die, ten einde meer winst te behalen, tariefsverhoging voorstelde. Anders wordt het, wanneer bij lage tarieven aanzienlijke verliezen worden geboekt. Aangezien op de uitgaven volgens het vorenstaande in het belang van den dienst niet mag worden besnoeid, blijft er niets anders over dan de tarieven te verhoogen.

In deze noodzakelijkheid bevindt men zich nu. Het doet zonderling aan, dat van sommige zijden deze verhoging werd afgekeurd en met de indirecte belastingen op één lijn gesteld, ten laste gelegd aan den Minister van Financiën. Ik weet niet in hoeverre de voorgenomen en voor de telegraaf reeds ingevoerde tariefsverhogingen op instigatie van dezen bewindsman worden voorgesteld, maar zelfs al zou het geheele plan van hem zijn uitgegaan, gaat het toch niet aan ze te identificeren met de indirecte belastingen, al kan niet ontkend worden, dat ze in haar uitwerking in veel gevallen overeenkomst daarmede hebben.

Het gaat hier om de belooning van bewezen diensten. Deze diensten zijn kostbaarder geworden ten gevolge van dezelfde oorzaken, die alles duur hebben gemaakt, maar worden nagenoeg niet duurder betaald. Een stimulans dus voor onnoodig gebruik. Het is hier dus gewenscht om dit door hogere prijzen te temperen. Wie noodzakelijk moet correspondeeren,

telegrafeeren of telefoneeren, zal de hem bewezen diensten, de hoogere waarde der goederen en diensten en de geldinflatie in aanmerking genomen, naar denzelfden voet moeten betalen als vroeger en zoo hij koopman is, het meerdere, vergeleken bij nu, met zijn andere bedrijfskosten op den prijs zijner artikelen moeten verhalen. De andere klanten moeten hun lust tot mededeelen langs een der drie wegen toetsen aan den daarvoor gevraagden prijs. Het algemeen belang is niet geschaad, zoo zij een geringer gebruik meer van de P. T. T. maken. Waar alles verbazend veel duurder is geworden en de tarieven nagenoeg nog dezelfde zijn als die ante bellum, zijn ze, vergeleken bij den levensstandaard, gedaald. Het zou niet verstandig zijn, om het stijgend debiet nog te prikkelen: dit immers eischt kostbare uitbreidingen en kostbaar personeel en deze worden niet meer gedekt door de opbrengst van de diensten, die hen noodig maakten. Ja, zelfs kan het voorkomen, dat een stijgend gebruik onevenredig hogere kosten met zich brengt. Een bekend en frappant voorbeeld hiervan is de telefoon, waarvan bij een grondcijfer van 276,3 voor de doorsneekosten per aansluiting aan een lokaal net bij deelneming tot 1.000 aangesloten en de gemiddelde kosten per aansluiting bedragen:

van	1.000 tot 5.000	aangesloten	392,4
„	5.000 „ 20.000	„	514,6
boven	20.000 „	„	586,8 ¹⁾

Ten einde tot een juist bedrijfsoverzicht te geraken zullen echter ook die posten, welke ten opzichte van de Rijksfinanciën zuivere boekposten zijn, opnieuw moeten worden geregeld. Hierbij is te denken aan de vergoedingen als van de Rijkspostspaarbank en de Rijksverzekeringsbank. Eerstgenoemde instelling b.v. betaalt als vergoeding voor den portvrijdom van alle correspondentie, ook met de inleggers, per inlegger een bedrag van 10 cents (art. 22 der Spaarbankwet). Waar elke inlegger op zijn minst de posterijen éénmaal per jaar bezwaart met de opzending en terugontvangst van zijn spaarbankboekje ter rentebijdraving, is een vergoeding van 10 cents zelfs bij het tegenwoordige tarief onvoldoende.

Ook moet vergoeding worden ingevoerd voor de talloze vrijstellingen van port ingevolge art. 24 der postwet en vele andere bijzondere wetten, dus voor dienststukken. Zoolang de bedrijfsbegroting belast blijft met kosten, gemaakt voor deze onbetaalde diensten, zal de exploitatierekening nooit een juist beeld geven van het al of niet loonende van het bedrijf.

Waar hierboven gezegd werd, dat het maken tot staatsbedrijf van de diensten der P. T. T. in den grond der zaak zoo weinig verandering in de wijze van exploitatie heeft gebracht, gebiedt de billijkheid hier een lichtzijde daarvan naar voren te brengen. Deze n.l., dat de invoering van de bedrijfs-idee de uitbanning der ambtenarij bevordert, die in het rapport omtrent de socialisatie van het mijnbedrijf in Duitschland (geëxcerpeerd in het artikel van Prof. Is. de Vooy's in een der laatste nummers van dit tijdschrift) aan de kaak werd gesteld. De nieuwe Directeur-Generaal heeft dit bevorderd door Prof. Veraart uit te noodigen om les te geven in de bedrijfseconomie aan de opleidingsschool voor commiezen der P. en T. te Rotterdam. Het zal echter langen tijd duren voor de in frisscher denkbeelden opgevoede jonge krachten hun phalanxen tegen het oude regime met succes kunnen opstellen. Niet, dat ook thans uit eigen kring geen pogingen worden ondernomen om de gehate ambtenarij te vernietigen, maar in veel gevallen is het een vechten tegen de bierkaai.

Ten slotte zal men bij het beoordeelen van de nieuwe tarieven en de daarbij te verwachten vergelijking met de tarieven voor het verkeer met het buitenland moeten in aanmerking nemen, dat deze

¹⁾ Ontleend aan „Die Grundlagen der Preisbildung im elektrischen Nachrichtenverkehr“. H. Schwaighofer.

natuurlijk evenzeer te laag zijn, maar niet bij de wet kunnen gewijzigd worden, omdat ze bij het algemeen postverdrag en de daarbij behorende verdragen betreffende speciale diensten worden vastgesteld.

7 Mei '19.

J. OOMKENS.

[Het wetsontwerp der regeering inzake de tariefsverhoging werd, behoudens kleine wijzigingen, in de vergadering der Tweede Kamer van gisteren aangenomen.]

NIEUWE EN DEUGDELIJKE GEGEVENS OMTRENT HET VOLKSTAL VAN NED.- INDIE.

Door de uitkomsten van een in alle stilte en zonder gerucht verrichten arbeid zijn de koloniale belangstellenden wellicht tot belanghebbenden uit verschillende kringen toe in het laatst der maand April aangenomen verrast geworden. Men heeft nl. gegevens ontvangen, op grond waarvan men met een redelijken grond van juistheid en betrouwbaarheid kan zeggen, dat Insulinde op eind 1917 47¼ à 47½ miljoen zielen telde; een vrij lange periode van zeker interregnum op bevolkingsstatistisch gebied kan thans beëindigd heeten.

Is men het te onzent reeds sinds lang eens en staat algemeen het groote nut en de noodzaak van nauwkeurige telling en bijhouding der bevolkingsbeweging vast, ook voor Indië werd zulks hoe langer hoe meer verlangd en over het gemis van toereikend deugdelijke cijfers omtrent de bevolkingssterkte is sinds jaar en dag met recht en op goeden grond van verschillende zijden geklaagd.

Immers was de toestand zoo, dat men daaromtrent over geene andere bron beschikte dan over de sterk verouderde uitkomsten der zoogenaamde volksstelling van 1905; om het groote tekort aan voldoende bruikbaar lager hulppersoneel en de afwezigheid van speciaal deskundige hoofdleiding met toepassing, zij het ook maar gedeeltelijk, van de in Europa gevolgde methode en werkwijze, was zij echter niet meer dan eene min of meer ernstige ambtelijke schatting, die getoest werd deels aan fiscale gegevens (vooral hoofdgeld op Java), deels aan de uitkomst der telling van 1900 en waaraan niet geringe moeite en arbeid is besteed met in verhouding zeer weinig deugdelijk resultaat; de bijhouding liet bovendien bijzonder veel te wenschen, eensdeels door de te geringe bekwaamheid der dorpsbestuurders, i.c. de schrijvers en waar die bekwaamheid toereikend was, ontbrak meestal anderdeels de overtuiging van de noodzakelijkheid van behoorlijke bijhouding bij dorps- en hogere bestuursfunctionarissen en al had zij naar behooren plaats, dan had die arbeid slechts eene zeer engplaatse waarde en beteekenis en kon niet gecompileerd worden met die van de dorpsgemeenten, waar zij niet of gebrekkig plaats vond; het bleef dus vanaf een hoogst onbevredigende en hinkende toestand inzake de kennis omtrent het volkstal.

Groote gebeurtenissen werpen hunne schaduwen vooruit of hebben voorloopers. Zoo ook hierbij. Het officieele Weekblad „Handelsberichten” van 13 Februari '19 bracht een bericht onder het hoofd „Economische toestand van de inheemsche bevolking van N.-I. gedurende de laatste 15 jaren” en bevatte de summier mededeeling, dat de inlandsche bevolking van Java en Madoera op eind 1917 ruim 33.652.000 was. Dit bericht is ontleend aan eene „Nota” door de Indische Regeering in September of October '18 samengesteld, hoogstwaarschijnlijk voor den Volksraad bestemd met het oog op zijne najaarszitting.

In Maart of begin April werd hier te lande ontvangen de Publicatie No. 6 van de „Vereeniging voor Studie van Koloniaal Maatschappelijke Vraagstukken”, met den titel „De Voedselvoorziening van Nederlandsch-Indië”, bewerkt door Lulofs en Van

Vuuren, twee Indische ambtenaren in actieven dienst. Het is alleszins begrijpelijk, dat in dit boekwerk van 180 bladzijden gesproken wordt van de bevolkingssterkte en daaraan is niet alleen de aandacht geschonken, die dit deel van het vraagstuk verdient, maar de waarde van die bespreking wordt verhoogd vooral en aantrekkelijk door het feit, dat het een brief van den „ambtenaar voor de Volkstelling c.a.” van 22 Augustus '18, gericht tot den Directeur van B. B. bevat, het is een rijk aan inhoud en belangwekkend in 25 deelen verdeeld begeleidend schrijven, waarbij volgens den aanhef „opgaven worden aangeboden van het zielental van Ned.-Indië op eind '17, samengesteld naar administratieve gegevens der bestuurshoofden”. Het bevat een gewests- en afdelingsgewijs overzicht van het zielental op de gebruikelijke wijze verdeeld in Europeanen, Vreemde Oosterlingen, Inlanders, zoowel van Java en Madoera als van de Buitengewesten en daaraan is toegevoegd een gewestelijk vergelijkende overzicht van eind '17 met eind '05, om aldus de percentsgewijze toename afnemings te constateeren en vast te leggen.

Gelijk van dezen ambtenaar voor de volksstelling te verwachten is, heeft hij met voldoende ernst en duidelijkheid laten blijken, welke en hoeveel waarde aan deze bescheidenlijk „gegevens” genoemde uitkomsten van eind '17 te hechten is, in vergelijking met die van de „telling” van '05, hij heeft gewezen op de licht- en schaduwzijden dezer „gegevens”, zoo gelukkig, als ik bij geen ander in beter verhouding aanwezig zou kunnen achten, dan den voor deze taak bij uitstek geschikten heer Mühlenfeld.

Bij nader toezien blijkt nu, dat het voor Java aangegeven totaal der Inlanders nl. 33.652.230 gelijk is aan dat in de „Nota” voormeld genoemde, zoodat de Nota het aan die gegevens moet hebben ontleend en zoo als voorlooper en kwartiermaker in de Handelsberichten is beland.

Van de laatste alinea, nl. No. 25 van 's ambtenaren schrijven luidt het slot:

.....weshalve ik UEdG. bepleid in overweging geef, het daarheen te leiden, dat deze cijfers (bedoeld zijn de „gegevens”, schr.) in den jaargang 1919 van den Regeeringsalmanak overgenomen worden, naast die van 1905, welke er reeds vele jaren geregeld in opgenomen werden, doch dan onder het hoofd: „Zielental, volgens administratieve gegevens op eind 1917.”

Terecht is er, het gewicht dezer nieuwe „gegevens” ten volle begrijpende en erkennende, aan die aanbeveling gevolg gegeven en zijn zij opgenomen in de Regeeringsalmanak, zij het dan ook niet in het bekende deel I „Grondgebied en bevolking” etc., maar in een afzonderlijk bijvoegsel op dat deel, in het laatst van April hier te lande ontvangen. Buitendien zullen ze, naar vernomen, in ééne der bijlagen van het Koloniaal Verslag over 1917 in den loop van 1919 hier te lande worden uitgegeven. Ze kunnen zich dan ook niet over achterafstelling beklagen, maar nemen de plaats in die hun overeenkomstig hunne beteekenis geheel toekomt.

De einduitkomst is, zielental in duizendtalen:

	Java	Buitengewesten	Totaal
eind 1905	30.101	7.645	37.746
„ 1917	34.157	13.046	47.203
Toeneming in pCt.	13,5	70,4	25

De gedurende tientallen jaren gangbare meening, dat de gemiddelde jaarlijksche bevolkingsaanwas voor Java en Madoera 2 pCt. was, blijkt thans te moeten wijken voor de constatering, dat zij sinds 1900 1¼ pCt. heeft bedragen, dus 375.000 zielen in plaats van 600.000 's jaars, over 12 jaar een verschil opleverende van 2¼ miljoen. Ter toelichting van den op het eerste gezicht verbazingwekkenden vooruitgang der buitengewesten diene, dat volgens Mühlenfeld „onze veel grootere bestuursbemoeienis met die

gewesten en de in verschillende daarvan met min of meer succes ingevoerde primitieve registratie oorzaken zouden zijn, dat aan de onderwerpelijke, van bestuurswege verzamelde gegevens op eind '17 heel wat meer vertrouwen dient toegekend te worden, dan aan die van de laatste volksstelling, nog afgescheiden het groote sindsdien verstreken tijdsverloop. Waar gewesten als Celebes, Timor en Bali achtereenvolgens $5\frac{1}{2}$, ruim $3\frac{1}{2}$ en ruim $2\frac{1}{2}$ maal zoo hooge bevolkingscijfers te aanschouwen geven als op eind '05, behoeft het geen betoog, dat de toenmalige opgaven ver beneden de werkelijkheid bleven, in hoofdzaak als gevolg van onze groote onbekendheid met de werkelijke bevolkingsverhoudingen in de binnenlanden in het algemeen en in de vele zelfbesturen in het bijzonder."

Op grond van het voorkomende in de alinea's 3 en 4 van zijn voormelde schrijven, kan men veilig aannemen, dat het totaal zielental op eind '17 $47\frac{1}{2}$ miljoen bedraagt en bij een aanwas met $1\frac{1}{2}$ pCt. 's jaars in den loop van 1921 de 50 miljoen zal bereiken. Te betreuren is alleen, dat die opgaven niet zoo tijdig hier te lande zijn aangekomen, dat zij in plaats van die van '05 daarin de Koloniale Jaarcijfers over 1916 konden worden opgenomen en dan tevens de voetnoot 2 daaruit kon vervallen. Deze zou met haar totaal van ruim 36 miljoen op eind '12 of minstens 39 op eind '17 in eene op een dwaalspoor leidende tegenspraak met de ruim 34 der nieuwe gegevens zijn. Dit twijfelwekkende dualisme moet plaats maken voor eene toereikende zekerheid soehenkende unificatie, want ook op het gebied van bevolkings- en landbouwstatistiek is unificatie meer dan een leuze of modewoord; terecht luiden om hunne zeer groote beteekenis van den titel van het eerste deel van den Regeeringsalmanak: de beginwoorden „Grondgebied en bevolking", maar zij moeten voortaan ernstiger en nauwkeuriger behandeld worden, en dit kan alleen indien er overeenkomstig den juisten wensch van Lulofs op blz. 53 in Indië wordt in het leven geroepen:

d. „eene inrichting van een centraal statistiek-kantoor onder deskundige leiding, met als basis een moderne census, is in het bijzonder voor een goed koloniaal beleid een onafwijsbare eisch;"

c. „de bestaande statistieken betreffende den inheemsche landbouw, zoomede die aangaande de vee-teelt, kunnen slechts met groote reservé worden aangevaard."

Wat van de verzameling dezer „gegevens" de bijzondere reden is, blijkt niet. Is het de voorziene noodzakelijkheid van zoo deugdelijk mogelijke gegevens met het oog op de komende en verwachte moeilijkheden in verband met de voeding? of was het, om een equivalent te hebben voor de noch in 1910, noch in 1915 gehouden regelmatige vijfjaarlijksche zij het ook ambtelijk-dilettantische „tellingen", terwijl er geen mogelijkheid bleek voor het houden der eerst voor 1918 bepaalde weer deskundige telling? of is het „om het vrij groote praktische belang, dat ze (zie den brief bij 11) behooren geacht te worden voor allerlei praktische administratieve doeleinden te hebben?"

SCHM.

3 Mei '19.

AANTEKENINGEN.

De economische rijkdom van Elzas-Lotharingen. — In een „Notice Générale sur la Richesse industrielle de l'Alsace-Lorraine" bespreekt Maurice Evesque in het „Journal de la Société de Statistique de Paris" van April 1919, den rijkdom van Elzas-Lotharingen aan kali, petroleum, zout, kolen en ijzer. Het lijkt ons van belang, van zijne beschouwing kennis te nemen, vooral daar de opmerkingen, welke het Fransche standpunt aangaande Elzas-Lotharingen en het Saargebied weer-geven niet oninteressant zijn.

Kali. De vindplaats van kali, welke zich over een oppervlak van 200 K.M.² ten noorden van Mühlhausen uitstrekt, werd pas in 1904 ontdekt, terwijl de exploitatie in 1910 een aanvang nam. De hoeveelheid kali, welke hier aanwezig is, wordt op ongeveer 1,5 miljard ton geschat.

Vier groepen concessies hebben de exploitatie in handen genomen, het zijn de Deutsche Kaliwerke A.-G. te Stassfurt, de groep Wintershall, de groep Hohenzollern en de Elzas-Fransche groep van Vogt. Deze groepen, waarin ongeveer 50 miljoen mark is geïnvesteerd, verschaffen aan 3.500 arbeiders werk. Van de vastgelegde bedragen omvatte het Fransche aandeel ongeveer 45 pCt.

Het kalisyndicaat, gevormd in 1910 met het doel den verkoop van Deutsche kali te monopoliseeren,¹⁾ stond aan den Elzas slechts 10 pCt. toe van den totalen Deutschen verkoop. Dit beteekende slechts een jaarlijksche productie van 80.000 t. per mijnschacht, hoewel de productiecapaciteit tienvoudig is. Er is dus plaats voor een groote ontwikkeling. De prijs-politiek van het syndicaat maakte echter een lucratieve exploitatie mogelijk. Zoodra de productie dus vrijkomt, meent de heer Evesque, zal een zekere prijsovereenkomst tusschen de producenten toch wenschelijk blijven, daar de concurrentie met de Deutsche, Amerikaansche en Spaansche producenten groot zal zijn.

Petroleum. In het noorden van den Elzas, niet ver van Worth, ligt het belangrijke olieterrein van Pechelbronn, reeds lang bekend, doch pas sinds 1830 meer rationeel geëxploiteerd. Deze industrie is in handen van de Deutsche Erdölwerke, welke tevens eigenares is van exploitaties in Hannover en Galicië. De productie bedroeg in 1906 22.015 ton, in 1913 49.500 ton. De distillatie van de ruwe olie vindt plaats in Pechelbronn.

Steenzout. Het bekken der steenzoutmijnen begint ten oosten van Nancy en strekt zich in Lotharingen uit tusschen Château-Salins en Avricourt, ter weerszijden van de Seille. De lagen omvatten 400 K.M.², waarvan 142 K.M.² zijn geëxploiteerd. De exploitatie, welke reeds oud is, leverde in 1908 74.000 ton op.

Steenkolen. Het Saar-kolenbekken strekt zich uit over een oppervlakte van 600 K.M.². Het belangrijkste deel van het bekken wordt omsloten door den driehoek Neunkirchen, Forbach en Saarlouis. De steenkolenrijkdom is op 16,5 miljard ton geschat; de jaarlijksche productie is 18 miljoen ton, waarvan meer dan 13 miljoen ton voor rekening van het niet Lotharingsche deel van het bekken komen.

Geographisch bestaat het Saarbekken uit drie districten. Ten eerste het deel, dat in de Palts ligt. De productie van deze streek is slechts 800.000 ton, verdeeld over drie concessies, waarvan twee in handen van den Beierschen fiscus zijn. Aan dit deel sluit het Pruisische district aan, dat uit twaalf concessies bestaat, waarvan elf in handen van den Pruisischen fiscus zijn. In 1913 bedroeg de productie van dit deel van het Saarbekken 13 miljoen ton.

Het derde deel van het bekken ligt in Duitsch-Lotharingen of, zooals de heer Evesque zich uitdrukt, in „Lorraine annexée". Dit terrein wordt hoofdzakelijk door particuliere Fransche ondernemingen geëxploiteerd. De productie bedroeg in 1913 3.800.000 ton. De heer Evesque vat dit samen in de conclusie, dat de wederinlijving van Elzas-Lotharingen slechts een klein deel van het Saarbekken aan Frankrijk brengt en wel tevens het minst belangrijke, vooral ook omdat de Fransche belangen hier reeds overwegend waren. Daarentegen zou de annexering van het geheele bekken een jaarlijksche steenkolenproductie van 18 miljoen ton aan Frankrijk brengen.

IJzer. Het Lotharingsche ijzerbekken is het rijkste van de wereld. Het is een kolossale ertslaag aan den

¹⁾ Vergelijk het artikel op pag. 672, jaargang 1918.

linkeroever van de Moezel, tusschen Metz en Luxemburg. De lengte is ongeveer 70 K.M., de grootste breedte 30 K.M. Het bekken is naar ligging en rijkdom als volgt te verdeelen:

610 K.M.² in Frankrijk met 3 milliard ton erts.

430 K.M.² in het „geannexeerde gebied, met 2.370 miljoen ton.

36 K.M.² in Luxemburg met 270 miljoen ton.

Het Fransche deel bestaat uit de bekkens van Longwy, Briey en Nancy.¹⁾ In al deze streken heeft de Duitsche ijzerindustrie groote belangen, De productie in Duitsch-Lotharingen bedroeg in 1901 ongeveer 7 miljoen ton en in 1913 21 miljoen ton. In het laatstgenoemde jaar verschaften de mijnen aan 17.000 werklieden arbeid. Er waren toen ongeveer 50 mijnen in exploitatie.

Lotharingen bezit een uitgebreide ijzer-industrie, welke reeds uit de zestiende eeuw dateert. In 1912 trof men 26 hoogovens in het Saargebied en 58 in Lotharingen aan. De ijzer- en staalproductie bedroeg in 1913 in Lotharingen ruim 6 miljoen ton, in het Saargebied 3,6 miljoen ton, voor het grootste gedeelte verwerkt volgens het Thomas-procédé.

Opmerkenswaardig is dat de heer E. als plaatsen in *geannexeerde Lotharingen*, waar de belangrijkste fabrieken te vinden zijn, noemt: Burbach, Brebach, Dillingen, Saarbrücken Neunkirchen en Voelklingen. In aansluiting aan de ijzer-industrie is in den Elzas de machine-industrie van groot belang. Er zijn 2600 fabrieken met ongeveer 30.000 arbeiders. Deze industrie heeft zich vooral in de streek van Mühlhausen ontwikkeld, waar zij zich meer specialiseert in het vervaardigen van machines voor de textiel-industrie. In zijn slotwoorden wil de heer Evesque nogmaals vooral het belang van Frankrijk bij het Saarbekken doen uitkomen. Hij wijst er nog eens op, dat het geannexeerde Lotharingen alleen meer kolen verbruikt dan het produceert, zoodat door de wederinlijving van deze streek het Fransche deficit aan kolen nog versterkt wordt. De bijvoeging van het Saarbekken bij Frankrijk zou daarom voor dezen toestand eene doeltreffende oplossing zijn.

¹⁾ Vergelijk het artikel op pag. 957, jaargang 1918.

Javasuikerproductie in 1918. — De heer W. C. Dickhoff publiceert in het „Archief” het volgende: ¹⁾

Gedurende oogstjaar 1918 waren er op Java 186 fabrieken in werking, nl. 102 in Oost-Java, 53 in Midden-Java en 31 in West-Java.

Residenties	Pic. riet per bouw	K.G. per H.A.	Pic. hoofd suiker per bouw	K.G. per H.A.	Pic. zak suiker per bouw	K.G. per H.A.	Rendement pCt.
Besoeki	1.190	103.567	125,61	10.932	2,36	205	10,65
Pasoeroean	1.085	94.428	118,39	10.304	1,26	110	10,97
Soerabaya	1.229	106.961	135,46	11.789	0,08	7	11,03
Kediri	1.074	93.471	115,95	10.091	0,056	5	10,80
Madioen	1.077	93.732	128,88	11.217	0,11	10	11,97
Semarang	1.031	89.729	119,90	10.435	0,68	59	11,66
Rembang	1.136	98.867	138,86	12.085	0,032	3	12,23
Sorakarta	1.050	91.382	128,98	11.225	0,704	61	12,32
Djocja	1.203	104.698	131,36	11.432	0,066	6	10,92
Kedoe	1.123	97.736	120,24	10.465	0,186	16	10,72
Banjoemas	1.065	92.688	114,20	9.939	2,272	198	10,83
Pekalongan	1.133	98.606	124,28	10.816	0,57	50	10,99
Cheribon	1.101	95.821	130,23	11.334	0,38	33	11,85
Oost-Java	1.102	95.908	118,02	10.271	0,954	83	10,75
Midden-Java	1.119	97.387	125,00	10.879	0,58	50	11,19
West-Java	1.243	108.179	130,21	11.332	0,56	49	10,50
Totaal 1918	1.119	97.387	125,00	10.879	0,58	50	11,19
Totaal 1917	1.243	108.179	130,21	11.332	0,56	49	10,50
Vershil	- 124	- 10.792	- 5,21	- 453	+ 0,02	+ 1	+ 0,69

In 1918 werd dus aan riet 124 pic. per bouw minder geoogst, terwijl de suikerproductie 5,20 pic. per bouw lager was; het rendement was 0,69 pCt. hooger dan in 1917.

De opgegeven gemiddelden zijn berekend uit: een totalen rietaanplant van 229.791 bouw (163.071 H.A.), een totale rietproductie van 257.160.606 picol (15.882.548 tons), een totale suikerproductie van:

¹⁾ Vergelijk pag. 565, jaargang 1918.

	Picols	Tons	%
Superieure H. S.	13.315.393	822.374,7	45,9
„ S. S.	923.806	57055,4	3,2
No. 16 en hooger ..	7.823.440	483.185,0	27,0
„ 12-14	6.106.907	377.169,9	21,0
Second boilings	40.258	2.486,4	0,1
Melassesuiker	682.718	42.165,5	2,4
Diversen	3.246	200,5	—
Gecentrifugeerde Z. S.	59.122	3.651,4	0,2
Gezakte Z. S.	44.431	2.744,1	0,2

Bovendien werd totaal 304.370 pic. (18.798 ton) verharde melasse geproduceerd.

Resumeerende bedroeg de totale suikerproductie van Java over oogst 1918, 4 pic. melassesuiker en 4 pic. gecentrifugeerde zaksuiker voor 3, en 2 pic. gezakte zaksuiker voor 1 pic. hoofdsuiker gerekend: 28.791.645 pic. = 1.778.207 ton of 125,29 pic. per bruto bouw. De taxatie van verleden jaar bedroeg 28.713.000 picol, een verschil dus van 0,27 pCt.

(Alle cijfers hebben betrekking op bruto bouws van 500 vierk. R. R. = 0,709649 H.A. Met tonnen worden bedoeld metrieke tonnen van 1000 K.G.; 1 picol = 61,7612 K.G.)

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Inspectie crisispersoneel. Met ingang van 1 Juni heeft de Minister van Landbouw opgeheven de tijdelijke afdeling Inspectie Crisispersoneel aan zijn Departement.

Crisisarchieven. Met ingang van 6 Mei heeft de Minister van Landbouw ingesteld een tijdelijke afdeling Crisisarchieven, welke tot taak zal hebben het rangschikken en systematisch bewerken der archieven, afkomstig van opgeheven crisis-instellingen, met uitzondering van de archieven van comptabelen aard.

Staatscommissie ontginning woeste gronden. Op 8 Mei heeft de Minister van Landbouw aan zijn Departement geïnstalleerd de Staatscommissie inzake de ontginning van woeste gronden.

Graanverzameling. De Minister van Landbouw heeft regelen vastgesteld ten aanzien van de ontvangst door de Regeeringscommissarissen voor de Rijksgraanverzameling van producten van oogst 1919, waarvoor garantieprijsen zijn uitgelooft; dit zijn tarwe, spelt, rogge, gerst, boekweit, koolzaad en consumptie-aardappelen.

Uitvoer haring. 80 pCt. van de Noordzeeharing der vangst-1919 mag tot 1 Juni worden uitgevoerd naar dezelfde landen, waarheen ook een gelijk deel van de haring-1918 kan worden gezonden en op geheel dezelfde voorwaarden. Beperkingen, wat betreft de naar Duitschland uit te voeren hoeveelheid schaaften en schelpdieren zijn voorloopig opgeheven. Ook kan de uitvoer van haring naar Duitschland voorloopig wederom worden toegestaan.

Uitvoer bevroren vleesch. Naar men bericht, zal van regeeringswege een hoeveelheid van 7000 ton bevroren vleesch naar Duitschland worden uitgevoerd.

Brood en meel. Met ingang van 16 Mei zijn ingetrokken de maximumprijzen voor wittebrood, bruinbrood en roggebrood en de maximumkleinhandelsprijs voor regeeringsbloem. Dit laatste artikel is afgevoerd van de lijst van artikelen, beschikbaar gesteld ingevolge art. 1 der Distributiewet 1916. De meelprijzen zijn voorts verhoogd, waardoor het brood iets duurder wordt, maar de regeering ook minder toeslag behoeft bij te betalen.

Margarine. Margarine-mélange A en B zijn afgevoerd van de lijst van artikelen, beschikbaar gesteld ingevolge art. 1 der Distributiewet 1916. Nieuwe maximumprijzen zijn vastgesteld voor normaal-margarine; alles met ingang van 10 Mei.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	10 Mei 1919	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels.	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Bank (Vrsch. in R.C.	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 21 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 12 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 1/2 " 4 Jan. '19	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	6 1/2 " 24 Apr. '19	4 1/2 " 6 " '14
Bank v. Noorwegen	6 " 13 Dec. '17	4 1/2 " 11 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	5 1/2 " 3 Oct. '18	3 1/2 " 19 " '14
Belgische Nat. Bk.	5 " 6 Febr. '19	4 " 30 Jan. '14
Bank van Spanje ..	4 " 22 Mrt. '17	4 1/2 " 24 Sept. '03
Bank van Italië ..	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2-4 1/2	—
Javasche Bank.	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
10 Mei '19	4 1/8-1/4	3 3/4	3 17/32	4-5/8	—	5 1/2-1/2
5-10 M. '19	4 1/8-1/4	3-4	3 1/2-3 7/8	4-5/8	—	3 1/4-5 1/2
28 A.-3 M. '19	4 1/4-1/2	3 1/2-4 1/4	3 1/2-3 7/8	4-5/8	—	4 1/2-6 1/2
21-26 A. '19	4 1/4-3/8	3 1/2-4	3 17/32	4-5/8	—	4 3/4-6
6-11 M. '18	3-1/4	3 1/2	3 17/32	4-5/8	—	3-6
7-12 M. '17	2-1/4	2 1/4-1/2	4 3/4	4-5/8	—	1 3/4-3 1/2
20-24 Juli '14	3 1/2-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 9 Mei. 2) Het particuliere disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 5/8-3/4 pCt. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Ook in de afgelopen week zijn de omzetten op de wisselmarkt zeer aanzienlijk geweest. Londen bleef zeer gevraagd en mede onder den indruk der door de geallieerden aan Duitschland gestelde eischen werd zelfs een koers van 11.84 bereikt. Een teruggang tot 11.72 volgde; slot 11.76. Ook dollars verheugden zich in een vaste stemming: voor 2.51 1/2 werd afgedaan; slot 2.50 1/8. In de Zwitsersche koers kwam zeer weinig verandering; de geheele week ca. 50 1/2. Parijs 41-40.80-40.90. Skandinavie was — Kristiania uitgezonderd — aangeboden: 66 1/2-65 1/4, 62.10-61 1/4, 64-63.80. België vooral den laatsten weekdag zeer gezocht 39.30-39.60; heden flauwer 39.42 1/2.

In de eerste dagen bleef voor de Markten een levendige vraag bestaan; de koers steeg tot boven de 24. Na het bekend worden der voorloopige vredesvoorwaarden liep de koers terug tot 18.60. Op de lage koersen kwam er echter — ook van de zijde der industrie — weder flinke vraag; heden sloot de koers 19.20. Oostenrijksche kronen nominaal ca. 10 1/4. Tsjecho-Slowakische Kronen ca. 17.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	België	New York
5 Mei 1919..	11.74	40.95	23.40	10.75	39.35	2.50 3/8
6 " 1919..	11.73	40.90	23.70	11.—	39.30	2.50
7 " 1919..	11.76 1/2	40.80	22.10	10.90	39.30	2.50 1/2
8 " 1919..	11.81 1/2	41.05	20.—	10.—	39.40	2.50 3/4
9 " 1919..	11.74 1/2	40.90	19.35	9.75	39.40	2.50 3/8
10 " 1919..	11.74	40.90	19.—	9.75	39.55	2.50 1/2
Laagste d. w. 1)	11.68	40.70	18.60	9.50	39.20	2.49 1/2
Hoogste " " 1)	11.85	41.25	24.25	11.50	39.65	2.51 1/2
3 Mei 1919..	11.68	41.25	21.70	10.—	39.35	2.49 1/2
26 Apr. 1919..	11.56 1/2	40.90	18.20	9.—	39.02 1/2	2.47 3/8
Muntpariteit..	12.10 5/8	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stock-holm	Kopen-hagen	Chris-tiania	Zwitser-land	Spanje	Batavia telegrafisch
5 Mei 1919	66.05	62.—	64.—	50.25	50.75	99 1/2-3/4
6 " 1919	66.30	62.15	63.90	50.25	50.80	99 1/2-3/4
7 " 1919	66.—	62.—	63.90	50.20	51.—	99 1/2-3/4
8 " 1919	65.50	61.50	63.70	50.30	51.20	99 1/2-3/4
9 " 1919	65.35	61.05	63.90	50.30	51.15	99 1/2-3/4
10 " 1919	65.20	61.25	63.85	50.25	50.70	99 1/2-3/4
L'ste d. w. 1)	65.—	61.—	63.50	50.15	50.25	99 1/2
H'ste " " 1)	66.35	62.25	64.10	50.40	51.50	99 3/4
3 Mei 1919	66.25	62.—	64.10	50.20	50.50	99 1/2-3/4
26 Apr. 1919	66.20	61.95	63.80	50.35	50.40	99 1/2-3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
10 Mei 1919	4.68.50	6.17	nom.	39 7/8
Laagste d. week..	4.67.75	6.13 1/2	nom.	39 7/8
Hoogste " " ..	4.68.50	6.17	nom.	40 1/8
3 Mei 1919	4.67.85	6.09 1/2	nom.	40 3/16
Muntpariteit	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	24 April 1919	3 Mei 1919	Tijdperk 5-8 Mei 1919		8 Mei 1919
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1)	d.p.gd.pes.	51 1/8	51 1/16	51 1/2	52 1/2	51 7/8
Calcutta . . .	sh/d.p.rup.	1/6 1/32	1/6 1/32	1/6	1/6 1/16	1/6 1/32
Hongkong ..	id. p. \$	3/4 1/4	3/4 3/4	3/5	3/5 1/4	3/5 1/4
Lissabon	d. pescudo	33 3/8	32 3/8	31 1/4	33	31 1/4
Madrid	Peset. p. £	22.99	23.05	23.09	23.20	23.12
*Montevideo 1)	d.p.peso	59 7/8	59 3/8	59 1/8	60	59 3/8
Montreal . . .	\$ per £	4.77 7/8	4.80 5/8	4.80 1/2	4.83	4.82 1/2
*R.d. Janeiro.	d.p.milr.	13 2/3	14 1/4	14 3/8	14 1/2	14 1/2
Rome	Lires p. £	34.77	35.18	35.24	35.65	35.60
Shanghai ..	sh/d.p.tael	4/11	5/—	5/—	5/1	5/0 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/8	2/4 1/8	2/4 1/8	2/4 3/8	2/4 7/32
*Valparaiso..	d.p.pap.p.	10 1/16	10 3/8	10 1/32	10 1/4	10 1/32
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2 1/4	2/2 1/4	2/2 1/4	2/2 1/4	2/2 3/8

* Koersen van den dag voorafgaande aan de data in het hoofd vermeld. 1) Telegrafisch transfert. 2) Noteering van 30 April. 3) Id. van 2 Mei.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen		te New York	
10 Mei 1919.....	58	111	
3 " 1919.....	48 11/16	101 1/8	
26 April 1919.....	48 3/4	101 1/8	
19 " 1919.....	48 15/16 1)	101 1/8	
11 Mei 1918.....	49 1/8	99 1/2	
12 Mei 1917.....	38	74 7/8	
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8	

1) Noteering van 17 April.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankiers	Buitenl. Schatkistbilj.	Debet Diverse reken. 1)	5 pCt. Schuld-brieven.	Credit Diverse reken. 1)
8 Mei 1919..	2.227	58.650	427	17.144	34.706
30 April 1919..	1.958	58.650	419	17.146	34.294
24 " 1919..	1.868	58.650	(2) 383	17.142	(2) 34.368
16 " 1919..	3.719	58.650	70.400	17.126	104.199
6 " 1919..	6.615	58.650	70.400	17.123	104.027

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiëswissels in portefeuille tot het bedrag der buitenl. schatkistbiljetten, in hoofdzaak garantiëswissels in depot bij de Ned. Bank.

2) Bij vergelijking met de vroegere weekstaten tonen de Diverse Rekeningen een vermindering aan, doordat de als surplus voor buitenlandsche schatkistbiljetten ontvangen waarden, die vroeger zowel aan de debetzijde als aan de creditzijde der weekstaten onder dit hoofd voorkwamen, thans buiten beschouwing zijn gelaten. — In het vervolg zullen deze als surplus ontvangen waarden niet meer in de weekstaten tot uitdrukking komen.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 10 Mei 1919.

Activa.

Binnenl. Wis-	H.-bk.	f 119.045.354,74½	
sels, Prom.,	B.-bk.	„ 994.854,29½	
enz. in disc.	Ag.sch.	„ 27.062.047,81	f 147.102.256,85
Papier o. h. Buitenl. in			
disconto			—
Idem eigen portef.		f 27.357.066,—	
Af: Verkocht maar voor			
de bk. nog niet afgel. „		—	27.357.066,—
Beleeningen	H.-bk.	f 147.326.374,01	
incl. vrsch.	B.-bk.	„ 12.087.905,54	
in rek.-crt.	Ag.sch.	„ 66.670.737,87½	
op onderp.			f 226.085.017,42½
Op Effecten		f 220.772.617,42½	
Op Goederen en Spec. „		5.312.400,—	226.085.017,42½
Voorschotten a. h. Rijk			11.001.265,26
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud		f 56.411.325,—	
Muntmat., Goud ..		„ 605.977.337,31½	
			f 662.388.662,31½
Munt, Zilver, enz. „		7.359.131,84½	
Muntmat., Zilver ..		—	669.747.794,16
Effecten			
Bel. v. h. Res. fonds.		f 5.069.962,32	
id. van ½ v. h. kapit. „		3.984.593,43	9.054.555,75
Geb. en Meub. der Bank			1.770.000,—
Diverse rekeningen			75.833.460,16
			f 1.167.951.415,60½

Passiva.

Kapitaal		f 20.000.000,—
Reservefonds		5.079.402,66
Bankbiljetten in omloop		1.061.881.300,—
Bankassignatiën in omloop		2.838.014,99
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk		—
Van anderen		71.382.364,76½
Diverse rekeningen		6.770.333,29
		f 1.167.951.415,60½
Beschikbaar metaalsaldo		f 442.146.097,62½
Op de basis van ½ metaaldekking		214.925.761,67½
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop		
dan waartoe de Bank gerechtigd is ..		2.210.730.485,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

		<i>Meer</i>	<i>Minder</i>
Disconto's	2.210.636,97		
Buitenlandsche wissels	35.731,—		
Beleeningen		5.892.733,72½	
Goud		446.102,09	
Zilver	97.040,35½		
Bankbiljetten		21.573.130,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's	27.101.772,94		

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
10 Mei 1919	662.389	7.359	1.061.881	74.220
3 „ 1919	662.835	7.262	1.083.454	48.581
26 April 1919	663.348	8.114	1.034.638	94.915
19 „ 1919	666.605	8.952	1.025.906	93.872
12 „ 1919	667.070	8.851	1.020.674	90.518
5 „ 1919	667.947	8.733	1.019.207	81.820
29 Maart 1919	669.334	9.750	1.011.223	82.202
22 „ 1919	670.253	9.597	992.658	83.231
15 „ 1919	675.032	9.468	1.001.168	78.555
8 „ 1919	676.947	9.317	1.009.168	71.281
1 „ 1919	677.311	9.219	1.018.535	75.284
22 Febr. 1919	677.319	9.106	1.000.194	65.696
15 „ 1919	677.328	8.996	1.007.335	66.967
11 Mei 1918	721.771	7.493	952.425	60.656
12 Mei 1917	595.635	7.022	767.982	42.903
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekningspercentage
	Totaal	Hiervan Schatkistpromessen rechtstreeks			
10 Mei 1919	147.102	88.000	226.085	442.146	59
3 „ 1919	144.892	80.000	231.978	443.305	59
26 Apr. 1919	139.716	93.000	225.975	445.163	60
19 „ 1919	143.344	94.000	206.089	451.211	60
12 „ 1919	140.327	94.000	200.495	453.290	61
5 „ 1919	137.031	99.000	194.720	456.077	61
29 Mrt. 1919	119.690	87.000	195.746	459.997	62
22 „ 1919	113.894	82.000	190.530	464.262	63
15 „ 1919	110.373	79.000	193.785	468.132	63
8 „ 1919	101.841	65.000	189.577	470.053	64
1 „ 1919	104.208	65.000	208.894	467.313	63
22 Febr. 1919	92.519	50.000	182.230	472.793	64
15 „ 1919	101.348	50.000	186.008	471.008	64
11 Mei 1918	58.395	18.000	150.486	525.715	72
12 Mei 1917	71.345	55.000	88.760	439.551	74
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521½	54

1) Op de basis van ½ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	3 Mei 1919	10 Mei 1919
Aan schatkistpromessen..	f 393.630.000,—	f 394.630.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	„ 80.000.000,—	„ 88.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 80.979.000,—	„ 80.934.000,—
Aan zilverbons	„ 56.348.763,50	„ 55.469.739,50

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
26 April 1919.....	***	***	334.600	
12 „ 1919.....	***	***	333.600	
5 „ 1919.....	***	***	334.700	
22 Febr. 1919.....	122.373	12.334	205.265	123.961
15 „ 1919.....	122.444	12.245	207.128	119.302
8 „ 1919.....	119.685	13.740	202.112	124.202
1 „ 1919.....	118.856	14.070	200.933	123.453
27 April 1918.....	91.225	18.058	181.344	67.776
28 April 1917.....	72.938	23.309	156.251	35.438
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaalsaldo	Dekningspercentage
26 Apr. 1919		211.100		***	69.900	***
12 „ 1919		211.300		***	70.400	***
5 „ 1919		207.700		***	70.800	***
22 Febr. 1919	8.418	20.772	88.362	10.194	69.192	41
15 „ 1919	8.721	20.797	84.749	9.652	69.710	41
8 „ 1919	8.413	20.111	84.431	9.613	68.541	41
1 „ 1919	8.150	18.179	92.449	9.680	68.399	41
27 Apr. 1918	7.586	32.834	67.975	26.565	59.670	44
28 Apr. 1917	6.694	38.818	47.840	6.302	58.423	50
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ½)	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van ½ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschbare schulden	Disconto's	Dio. rekeningen 1)
22 Maart 1919..	962	1.643 2)	882	1.345	114
15 „ 1919..	958	1.627 2)	833	1.343	109
8 „ 1919..	952	1.686 4)	865	1.322	119
1 „ 1919..	948	1.692 5)	847	1.303	115
23 Maart 1918..	547	1.256	901	1.075	626
24 Maart 1917..	762	1.043	1.104	939	360
25 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa. 2) Hiervan zilverbons 250 dz. gld. 3) idem 260 dz. gld. 4) idem 265 dz. gld. 5) idem 256 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
7 Mei 1919	85.927	76.782	347.240	28.500	330.094
30 April 1919	85.676	77.162	384.340	28.500	331.095
23 " 1919	85.116	76.163	349.108	28.500	332.096
16 " 1919	85.235	76.213	346.039	28.500	327.096
8 Mei 1918	61.366	49.683	241.004	28.500	216.836
9 Mei 1917	55.020	38.724	154.696	28.500	123.279
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re-serve	Dek-kings-percentage 1)
7 Mei '19	49.453	79.477	23.692	115.161	27.595	19,88
30 Apr. '19	55.088	82.227	21.930	124.722	26.964	18,38
23 " '19	50.225	81.793	24.591	117.208	27.404	19,32
16 " '19	56.114	78.305	27.710	116.563	27.472	19,03
8 Mei '18	55.872	97.410	37.573	128.130	30.133	18,18
9 Mei '17	45.049	111.480	54.173	119.376	34.745	20,02
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 3/8

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen-scheine	Circu-latie	Dek-kings-percentage 1)
30 Apr. 1919	1.776.690	1.755.868	7.277.308	26.628.121	34
23 " 1919	1.932.972	1.911.845	6.862.119	25.874.800	34
15 " 1919	1.932.558	1.912.036	6.839.461	25.871.133	34
7 " 1919	1.934.702	1.913.930	6.732.028	25.494.830	34
30 Apr. 1918	2.464.796	2.344.999	1.543.195	11.820.793	34
30 Apr. 1917	2.549.222	2.532.548	509.203	8.315.403	37
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehens-kassenscheine	
			Totaal uitge-geven	In kas bij de Reichs-bank
30 Apr. 1919	31.552.664	14.537.274	18.558.200	7.268.600
23 " 1919	28.748.205	11.585.569	17.984.100	6.853.500
15 " 1919	29.982.032	13.036.031	18.078.300	6.829.300
7 " 1919	30.196.113	11.252.575	17.875.300	6.703.500
30 Apr. 1918	13.887.788	7.055.105	8.587.300	1.529.700
30 Apr. 1917	8.714.760	3.970.984	4.512.400	494.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goud-wissels	Disc. en belee-ningen	Bijzondere schuld van Oostenrijk en Hongarije	Bank-biljetten	Rek. Crt. saldi
23 Apr. '19	336.400	12.044.829	32.954.000	39.102.475	6.583.082
15 " '19	335.394	12.027.612	32.954.000	38.897.135	6.457.395
7 " '19	334.337	12.003.912	32.954.000	38.606.158	6.699.869
31 Mrt. '19	335.304	12.144.942	32.954.000	37.965.314	7.421.655
23 " '19	335.325	12.129.075	32.954.000	37.709.061	7.659.814
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

1) waarvan 262.153 goud, 17.225 buitenlandsche goudwissels en 57.022 munt- en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
8 Mei '19	5.547.736	1.978.278	308.624	1.300.270	23.200.000
1 " '19	5.547.259	1.978.308	310.701	820.982	22.950.000
24 Apr. '19	5.546.326	1.978.308	310.672	787.422	22.400.000
17 " '19	5.545.817	1.978.308	311.288	787.550	22.400.000
9 Mei '18	5.380.407	2.037.108	255.825	1.300.270	16.150.000
10 Mei '17	5.258.602	1.948.706	257.074	761.170	10.100.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Belee-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Partt-culieren	Rek. Crt. Staat
	894.942	886.540	1.233.430	34.429.667	3.433.379	62.105
916.205	901.707	1.209.121	34.100.311	3.384.226	42.100	
897.166	912.299	1.203.099	33.978.450	3.080.463	26.883	
899.926	920.398	1.218.923	33.975.178	3.020.013	44.058	
1.177.399	1.091.821	999.006	27.011.836	3.052.300	46.969	
545.625	1.240.905	1.139.976	19.275.171	2.518.154	31.756	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu-latie	Rek. Crt. saldi
17 Oct. '18	1.216.753	100.082	480.000	97.728	1.507.912	377.440
10 " '18	1.219.743	100.021	480.000	100.040	1.508.011	382.595
3 " '18	1.144.781	100.011	480.000	95.287	1.452.612	358.318
26 Sept. '18	1.145.778	99.982	480.000	101.783	1.452.948	365.452
18 Oct. '17	476.043	90.903	480.000	100.351	1.172.474	91.204
19 Oct. '16	352.872	76.033	480.000	39.834	828.739	110.068

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.**FEDERAL RESERVE BANKS.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het but-tenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circu-latie
4 April '19	2.150.950	1.204.855	—	67.678	2.547.670
28 Mrt. '19	2.142.305	1.246.108	5.829	68.219	2.521.776
21 " '19	2.140.842	1.238.408	5.829	67.736	2.510.687
14 " '19	2.129.534	1.289.878	5.829	67.203	2.503.095
5 April '18	1.813.924	896.481	52.500	63.509	1.479.920
6 April '17	943.552	380.955	—	19.110	376.510

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waar-van Kapitaal	Algem. Dek-kings-percentage 1)	Percent. Goud-dekking circu-latie
4 April '19	2.108.772	2.348.325	81.658	55,5	47,3
28 Mrt. '19	2.134.347	2.401.491	81.641	51,5	49,4
21 " '19	2.143.463	2.565.949	81.612	51,0	49,3
14 " '19	2.148.502	2.452.462	81.562	47,3	51,1
5 April '18	900.386	1.886.318	74.494	60,0	60,6
6 April '17	100.663	910.116	56.100	74,0	101,2

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
28 Mrt. '19	772	14.210.151	1.244.821	12.342.152	1.679.153
21 " '19	772	14.310.335	1.236.335	12.418.821	1.669.934
14 " '19	771	14.416.750	1.292.165	12.597.610	1.658.431
7 " '19	771	14.121.994	1.262.249	12.215.728	1.641.631
29 Mrt. '18	682	12.094.077	1.188.456	11.220.777	1.378.131

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 10 Mei 1919.

De internationale beurzen hebben gedurende de achter ons liggende berichtperiode alle in het teeken der vredesvoorwaarden gestaan. Voor de markten in de landen der Centrale Rijken hebben deze voorwaarden niet minder dan een catastrofe te voorschijn geroepen, zóó zelfs, dat het beursbestuur te Berlijn (en ook in andere steden van Duitschland) er toe is overgegaan, het handelsverkeer voor den tijd van drie dagen stop te zetten. Tevoren was de stemming eerder aan den optimistischen kant geweest, waartoe de verbetering van den Markenkoers in het neutrale buitenland niet weinig heeft bijgedragen.

Deze verbetering heeft twee oorzaken gehad. In de eerste plaats waren het de officieuze (later onwaar gebleken) geruchten, dat de vredesvoorwaarden voor het Deutsche Rijk vrij milde bepalingen zouden bevatten. Een zekere hoop was hierdoor bij velen gewekt, dat Duitschland niet van alle economische hulpmiddelen zou worden beroofd en dat het derhalve gelegenheid zou krijgen zich, hoewel langzaam, van de geslagen wonden in het economische leven te herstellen. Inmiddels is gebleken, dat deze hoop op een ijdele basis heeft gerust, hetgeen ook als onmiddellijk gevolg een scherpe reactie in den Markenkoers te voorschijn heeft geroepen. Later verluide, dat de economische wederopbouw van Duitschland door de Geassocieerden geenszins zou worden belemmerd, doch dat deze een punt van bespreking zou uitmaken buiten het vredesverdrag om. Een gedeeltelijk herstel hebben deze geruchten weliswaar te voorschijn geroepen, doch dit viel juist in den tijd, dat de beurs te Berlijn gesloten was.

De tweede oorzaak, waardoor een aanvankelijke hausse in de Markenvaluta heeft kunnen inzetten, was de bewering, dat Amerikaansche en Engelsche concerns doende waren onderhandelingen te voeren aangaande den aankoop van groote kleurstoffenfabrieken en dat ook Hollandsche belangen zich voor de betrokken aandelen zouden interesseren. Bovendien liep het hardnekkige gerucht, dat door Amerikaansche bankiers een post ad Mk. 10 miljoen aan oorlogsleeningen was gekocht, welke, in verband met de valuta, 28 à 30 pCt. zou kosten. Bevestiging omtrent een en ander kon echter nog niet worden verkregen.

Na het bekend worden der vredesvoorwaarden werden nochtans deze argumenten geheel verwaarloosd en had de impressie, dat Duitschland economisch, politiek en financieel machteloos zou worden gemaakt, vrijwel de overhand. Inmiddels is ook hierin, na de commentaren, die van geallieerde zijde, zij het ook indirect, gegeven zijn, eenige wijziging ten goede gekomen, zoodat de tendens te Berlijn, volgens niet-officieele berichten, wel iets beter is geworden.

Te Parijs is, ondanks de positie van absolute overwinnaars, waarin men zich bevindt, de stemming niet onverdeeld gunstig geweest. Voor een goed deel is de algemeen financieele toestand hieraan schuld. Volgens de mededeelingen van den Minister van Financiën, M. Klotz, zou het maximum van het voorschotbedrag van de Banque de France aan den Staat verhoogd moeten worden van 23 tot 27 milliard francs, in welk verband hij een voorstel indiende, om de biljetten-circulatie op een maximum van 40 milliard francs te stellen. Op het oogenblik bedraagt deze circulatie reeds ruim 34 milliard francs. Door de geweldige oppositie, welke tegen dit voorstel is ontstaan, is de Minister er toe overgegaan, het ontwerp voorloopig in te trekken, echter met de uitdrukkelijke mededeeling, dat hij later hierop terug zou komen.

Het spreekt vanzelf, dat dit aspect de beurs eenigszins ongunstig heeft beïnvloed, temeer, daar de van Duitschland te verkrijgen gebieden slechts een gedeelte vergoeden van hetgeen in Noord-Frankrijk is vernietigd, terwijl bovendien de te ontvangen schadevergoeding ook niet opweegt tegen hetgeen door de Fransche natie aan den oorlog ten koste is gelegd. In verband met deze beschouwingen was de Rente dan ook wel vast gestemd, doch niet bepaald opgewekt. Daarentegen vormden Russische waarden een uitzondering; voornamelijk industriële fondsen als Maltzoff, Briansk en Makeevas werden tot sterk verhoogde prijzen uit de markt genomen, als gevolg van de berichten, dat het bewind der Bolsjewiki meer en meer aan kracht en invloed inboet.

De beurs te Londen stond eveneens onder den invloed van de begrootingscijfers, met dien verstande echter, dat de markt de hierbij gegeven uiteenzettingen gunstig opvatte. Weliswaar worden de successierechten vrij sterk verhoogd, doch hiertegenover staat, dat de inkomstenbelasting ongewijzigd blijft. Bovendien wordt de oorlogswinst-

belasting aanmerkelijk verlaagd, terwijl speciaal oliewaarden een flinke verbetering konden ondergaan door het afschaffen van de belasting op benzol.

Een en ander heeft een goede tendens te voorschijn geroepen voor goudgerande waarden, waarbij nog kwam, dat de vredesvoorwaarden bijna algemeen volledige instemming konden vinden. Doch in het bijzonder waren rubberaandeelen sterk gefavoriseerd, in de eerste plaats door de stijging van den prijs voor het ruwe product, doch voorts door de vermindering van de oorlogswinstbelasting, waardoor voornamelijk de jongere maatschappijen van een geweldig zwaren last worden bevrijd. Niet alleen opent dit voor de toekomst der betrokken ondernemingen belangrijke perspectieven, doch de beurs verdisconteert reeds thans het directe belang, doordat zij in overweging neemt, dat de kapitalen, die anders gereserveerd zouden moeten worden ter voldoening van de hooge belastingen, thans wellicht in den vorm van een bonus-uitkeering aan de betrokken aandeelhouders ter hand zullen worden gesteld.

Ook ter beurze van Londen waren overigens Russische waarden sterk gevraagd, om dezelfde reden, als hierboven reeds voor Parijs gereleveerd.

De beurs te New York heeft, behoudens een enkele uitzondering in de laatste dagen, bijna voortdurend een uiterst vaste tendens te aanschouwen gegeven. Meer en meer treedt op den voorgrond, dat de Vereenigde Staten vrijwel uitsluitend de eenige geldgevers op de wereldmarkt zullen vormen, terwijl zij tevens als leveranciers van de voornaamste producten aangemerkt kunnen worden. Dit opent natuurlijk het vooruitzicht op zeer belangrijke winsten in alle takken van handel, nijverheid en landbouw. Vooral de laatste zal in de eerstkomende tijden ontzaglijk kunnen profiteeren, daar de oogsten aan graangewassen een record beloven te behalen ¹⁾. Bij het gebrek, dat in het grootste gedeelte der wereld aan deze gewassen bestaat, behoeft de vrees voor een loonend afzetgebied niet te worden gekoesterd, zoodat de beurs voor de agrarische districten een periode van grooten bloei reeds thans verdisconteert.

Wat de geldmarkt betreft, hebben de Vereenigde Staten per einde April een nieuw crediet ten behoeve van Frankrijk ingeruimd, ten bedrage van 50 miljoen dollar, waardoor de gezamenlijke verplichtingen van dit land tegenover de Vereenigde Staten zijn gestegen tot 2752½ miljoen dollar. Gelijkijdig stond de Unie 5 miljoen dollar nieuwe credieten aan Roemenië toe, waardoor de schuld van dit land aan Amerika tot 25 miljoen dollar is aangegroeid. De gezamenlijke credieten van de Vereenigde Staten ten gunste der Geallieerden belopen thans niet minder dan 9199 miljoen dollar.

Door deze geweldige voorschotten is de staatsschuld der Unie natuurlijk veel sterker toegenomen, dan anders het geval ware geweest. Volgens den Amerikaanschen afgevaardigde Cordell Hull, lid van de Financieele Commissie van het Congres, bedragen de oorlogskosten der Vereenigde Staten van 6 April 1917 tot 30 Juni 1919 30.205 miljoen dollar, hetgeen overeenkomt met ¾ gedeelte der Engelsche uitgaven (40.640 miljoen dollar), terwijl zij ¼ grooter zijn dan de Fransche staatsschulden (23.400 miljoen dollar), tweemaal zoo groot als de Italiaansche schuld (16.400 miljoen dollar) en 15 maal zoo groot als de Canadeesche (2000 miljoen dollar). De gezamenlijke oorlogskosten van alle belligerenten taxeert Hull op 200.000 miljoen dollar, ongerekend de verliezen aan privé-eigendom; ter vergelijking stelt hij hiertegenover het Amerikaansche nationale vermogen met 250.000 miljoen dollar.

De groote financieele kracht, die uit bovengenoemde cijfers blijkt, heeft niet nagelaten de markt als geheel gunstig te beïnvloeden. Ook de steeds aanzwellende uitvoeroverschotten hebben tot het vormen van een gunstige opvatting omtrent de toekomst medegewerkt. Niettemin is de technische marktpositie door de voortdurende rijzing van de laatste weken wel iets zwakker geworden, vooral voor petroleumwaarden, waardoor de pogingen der banken, om de voorschotten op deze waarden zooveel mogelijk te beperken, een relatief groote reactie te voorschijn heeft geroepen, welke zich ook over de andere rubrieken verspreide. Nochtans is de stemming als geheel niet ongunstig geworden.

Te onzent is de stemming voor inheemsche staatsschulden verdeeld geweest. Terwijl b.v. de 4½ pCt. leening een vrij aardig avance kon behalen, moesten de overige soorten, met uitzondering van de 3½ pCt. leening, fractioneel inboeten. Het verloop der emissie ad f 20.000.000 5½ pCt. obligaties der gemeente Amsterdam, waarbij de

¹⁾ Zie achterstaand graanoverzicht.

inschrijvingen ten volle werden toegewezen, heeft op den koers der beleggingswaarden (en dus ook op dien onzer staatsfondsen) wel eenigen invloed uitgeoefend, welke niet werd generaliseerd door het succes der leening van de provincie Zuid-Holland, noch door de lage noteringen voor geld op prolongatie. De omzetten waren bovendien van geringen omvang.

Ook in de buitenlandsche soorten was de handel slechts beperkt. Voor sommige Russische papieren ontstond nog eenige vraag; de overige echter bleven nagenoeg onveranderd.

	5 Mei.	9 Mei.	12 Mei.	Rijzing of daling.
4 1/2 %o Ned. W. Sch. 1916	87 1/2	88 1/4	88 7/8	+ 1 1/8
4 %o " " " 1916	82 13/16	82 3/4	82 13/16	
3 1/2 %o " " "	69 1/4	69 1/2	69 1/2	+ 1/4
3 %o " " "	63	63	62 11/16	- 5/16
2 1/2 %o Cert. N. W. S.	51 1/2	51 1/8	51 3/8	- 1/8
5 %o Oost-Indië 1915	92	92 3/8	92 3/4	+ 3/4
4 %o Hongarije Goud	30 1/8	29 7/8	29	- 1 1/8
4 %o Oostenr. Kronenrente	27 7/16	26 9/16	27 1/2	+ 3/16
5 %o Rusland 1906	37	40	40 1/8	+ 3 1/8
4 1/2 %o Iwagorod Dombro...	28 3/8	31 1/2	31	+ 2 3/8
4 %o Rusland Cons. 1880	30	30 3/4	30	
4 %o Rusl. bij Hope & Co.	32 1/2	31	31 1/2	- 1
4 %o Servië 1895	43	46	46	+ 3
4 1/2 %o China Goud 1898 ..	69 1/4	72 3/8	72 3/8	+ 3 1/8
4 %o Japan 1899	69 7/8	69 7/8	69 7/8	
4 %o Argentinië Buitenl..	63 1/2	66	66 1/2	+ 3
5 %o Brazilië 1895	69 7/8	69 3/4	69 3/4	- 1/8
5 %o " " 1913	69 1/2	69 1/2	69 1/2	

De markt voor binnenlandsche *industriële fondsen* heeft een zeer onregelmatig verloop gehad. Terwij b.v. de aandelen der Philips Gloeilampenfabrieken 34 pCt. in koers konden montereen, reageerden aandelen R. S. Stokvis & Zn. Ltd. niet minder dan 25 pCt. Van een bepaald stemming kan hier dan ook niet worden gesproken; de noteringen werden grootendeels bepaald door het bestaan van vraag of aanbod in een speciaal fonds.

De overige locale markten echter hebben bijna alle een overwegend neergaande tendens aangetoond. In de eerste plaats werden hierdoor *petroleumwaarden* geaffecteerd; de persstemmen, die uit Duitschland tot ons kwamen met betrekking tot de voorgestelde vredesvoorwaarden, oefenden hier dadelijk een deprimeerenden invloed uit, hoewel voorop moet worden gesteld, dat de intrinsieke positie van de markt zonder eenigen twijfel krachtig en gezond is gebleken. Heftige reacties toch hebben geenszins plaats gevonden; eer was er sprake van een kalmen en geleidelijken teruggang over de geheele linie. Voor petroleumwaarden was deze iets grooter, doordat de aanwijzingen uit Wallstreet voor deze soorten afweken van hetgeen de beurs in de laatste weken gewend was geweest; feitelijk werd thans voor het eerst een eenigszins belangrijke daling uit New York gemeld. De verbetering voor aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij bedraagt per saldo nog 31 pCt., hetgeen, in aanmerking genomen het prijsniveau, niet zeer groot kan worden genoemd.

In de neergaande tendens werden de overige petroleumsoorten medegesleept, echter, het zij hier herhaald, op kalme, geleidelijke wijze. Het sterkst werden aandelen Geconsolideerde beïnvloed, die per saldo 18 pCt. reageerden. De overige waarden daalden naar verhouding tot haar koers.

De *rubbermarkt* heeft het enkele dagen geleden behaalde niveau niet kunnen behouden; de meeste soorten verlaten de berichtperiode op een sterk verlaagd peil, waarbij het aanbod nog overheerschend is geweest. Daarentegen bestond voor *tabakken* op de lagere koersen goede vraag; de grondtoon kan hier vast worden genoemd.

Suikerwaarden en aandelen in handelsondernemingen leden eveneens onder de algemeene depressie. Hier kon echter spoedig een rem aan de daling worden aangebracht; zelfs trad voor enkele soorten, als Compania Mercantil Argentina, een niet onbelangrijke koersverbetering in, waardoor het fonds circa 32 pCt. boven het vorige slot de berichtperiode verlaat.

	5 Mei.	9 Mei.	12 Mei.	Rijzing of daling
Amsterdamsche Bank	189	195	195	+ 6
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	194 3/4	191 1/2	190 3/4	- 4
Rotterd. Bankvereniging..	134 1/2	137 1/2	137 1/2	+ 3
Amst. Superfosfaatfabriek..	151	151	154 3/4	+ 3 3/4
Van Berkel's Patent	152	149	150	- 2
Insulinde Oliefabriek	255 1/4	250 1/2	250 1/4	- 5

	5 Mei.	9 Mei.	12 Mei.	Rijzing of daling.
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	105	105 7/8	106	+ 1
Ned. Scheepsbouw-Mij.	167 1/2	167 1/2	167 1/2	
Philips' Gloeilampenfabriek	481	518	515	+ 34
R. S. Stokvis & Zonen	540	520	515	- 25
Vereenigde Blikfabrieken..	125 3/4	123	122 1/2	- 3 1/4
Compania Mercantil Argent.	275	296 1/2	306 3/4	+ 31 1/4
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	193 3/4	186 7/8	189 3/4	- 4
Handelsver. Amsterdam ..	500 1/2	485	489 1/2	- 11
Holl. Transatl. Handelsver.	139	134	136	- 3
Linde Teves & Stokvis ...	228 1/2	226	229 1/2	+ 1
VanNierop & Co's Handel-Mij	185	186 1/4	189 1/2	+ 4 1/2
Tels & Co's Handel-Mij	164 3/4	160	168 1/2	+ 3 3/4
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	345 1/2	330 1/2	327 1/2	- 18
Kon. Petroleum-Mij.	766 1/2	794	797 1/2	+ 31
Orion Petroleum-Mij.	100 1/4	97 1/8	97 1/4	- 3
Steaua Romana Petr.-Mij. ...	167 1/2	156 1/2	164	- 3 1/2
Amsterdam-Rubber-Mij.	207 1/2	197	197	- 10 1/2
Nederl.-Rubber-Mij.	116	108 1/2	109 3/4	- 6 1/4
Oost-Java-Rubber-Mij.	229 1/2	227 3/8	225	- 4 1/2
Deli-Maatschappij	526	515	514	- 12
Medan-Tabak-Maatschappij.	232 1/2	227 1/2	226	- 6 1/2
Senembah-Maatschappij ..	487	482 1/2	498	+ 11

De *scheepvaartafdeeling* was eenigszins onregelmatig en werd door speciale factoren beheerscht. Zoo werkte het jaarverslag van den Koninklijken Hollandschen Lloyd nog eenigszins door, waardoor de koers zich niet kon herstellen. Daarentegen viel het dividend van den Rotterdamschen Lloyd buitengewoon mede, zoodat de betrokken aandelen aanmerkelijk in koers konden verbeteren. Overigens bleven de koersfluctuaties in deze markt vrij beperkt.

	5 Mei.	9 Mei.	12 Mei.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	387	376 1/2	378	- 9
" " " gem. eig.	366 1/2	354 1/2	358	- 8 1/2
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij..	302	305	304	+ 2
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	161	161	161	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	197	189	192 1/2	- 4 1/2
Java-China-Japan-Lijn ...	326	327	330	+ 4
Kon. Hollandsche Lloyd ..	169	170 1/2	170 1/2	+ 1 1/2
Kon. Ned. Stoomv.-Mij. ...	228	220	219 3/4	- 8 1/4
Kon. Paketvaart-Mij.	252 1/2	252 7/8	255 1/2	+ 3
Maatschappij Zeevaart	304	302 1/2	302 1/2	- 1 1/2
Nederl. Scheepvaart-Unie..	277 1/2	267 3/4	275	- 2 1/2
Niveelt Goudriaan	542 1/2	531	530	- 12 1/2
Rotterdamsche Lloyd	298	296 7/8	307	+ 9
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	273	272 1/2	274 1/2	+ 1 1/2
" " „Nederland” ..	334	325 1/2	333 1/2	- 1/2
" " „Noordzee” ...	165 1/2	148	152	- 13 1/2
" " „Oostzee”	343	343	343	

De *Amerikaansche afdeeling* aan onze beurs was zeer levendig, doch de omzetten beperkten zich tot slechts enkele fondsen. Zoo waren voornamelijk laaggeprijsde spoorwegwaarden gevraagd, als Missouri Kansas & Texas, Wabash, St. Louis & San Francisco, enz. Ook voor Intercontinental Rubbershares ontwikkelde zich eenige belangstelling, doch hier waren verkooporders overwegend. Marinewaarden stonden vaak in het centrum der belangstelling, waarbij flinke koersverbeteringen konden worden behaald. Ten slotte viel ook hier eenige afbrokkeling te bespeuren, waarbij de koersen echter nog boven het vorige slot bleven. De vermindering van het totaal der onuitgevoerde orders der United States Steel Corporation had slechts geringen invloed.

	5 Mei.	9 Mei.	12 Mei.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry..	96 3/8	95 1/2	97 13/16	+ 1 7/16
Anaconda Copper	137	138	139 7/8	+ 2 7/8
Un. States Steel Corp.	95 7/8	96 1/2	97	+ 1 1/8
Atchison Topeka	98 7/10	98 13/16	98 13/16	+ 1/2
Southern Pacific	104	106 1/4	106 13/16	+ 2 15/16
Union Pacific	138 3/4	139	138 13/16	+ 3/16
Int. Merc. Marine afgest.	42	47 7/16	45	+ 3
" " " " prefs.	147 3/16	152 1/2	151	+ 3 13/16

De *geldmarkt* bleef ruim; de notering voor geld op prolongatie bewoog zich om 3 1/4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

13 Mei 1919.

Het in de afgelopen week verschenen maandelijksche verslag van het Amerikaansche departement van Landbouw vertoont voor wintertarwe en rogge nog weder verbeteringen van de reeds zoo schitterende cijfers van het

vorige rapport. Voor den gemiddelden stand der wintertarwe wordt voor 1 Mei 100,5 opgegeven tegen 99,8 op 1 April en de opbrengst wordt nu geraamd op 890 miljoen bushels tegen een definitief resultaat van 558 miljoen in 1918. Voor rogge wijzen de cijfers eveneens op een buitengewoon groote opbrengst. Tegen 89 miljoen bushels in 1918 worden nu 123 miljoen bushels verwacht. De uitzaai van zomertarwe kan dus niet zoo ver beneden de verwachting blijven, dat in 1919 de gezamenlijke Amerikaanse tarweopbrengst niet ver boven die van vorige jaren zal blijven. Wij hebben geene verdere pessimistische berichten van Amerikaanse autoriteiten gelezen, doch nog herhaaldelijk vonden wij in de Engelsche bladen vrij onwelwillende opmerkingen naar aanleiding van de nog al doorzichtige Amerikaanse pogingen om in de Europeesche verbruikslanden eene vaste stemming voor tarwe te doen ontstaan. Indien de oorlog nog voortduurde, zouden zulke pogingen bij de uitschakeling van Rusland en Roemenië als uitvoerland kans van slagen hebben gehad, doch nu de Argentijnsche en Australische overschotten gemakkelijker aan te voeren zijn of althans spoedig zullen zijn, is men voor het komende seizoen niet meer zoo zeer op Noord-Amerika als het naastbij liggende uitvoerland aangewezen. In Engeland blijkt men zich meer om de nooden van Australië wegens gebrek aan uitvoergelegenheid te bekommeren dan de Engelsche Regeering eerst heeft doen vermoeden en geregeld worden flinke hoeveelheden scheepsruimte voor verschepping van Australische tarwe beschikbaar gesteld. In Argentinië is scheepsruimte nog steeds schaarsch en de geallieerde reeders toonen zich nog steeds afkeerig van het zenden hunner booten naar de Argentijnsche havens. De stakingsmoelijkheden zijn wel gedeeltelijk voorbij, doch de reeders hebben bij de Argentijnsche Regeering niet den steun gevonden, dien zij wenschten. De lossing en belading der schepen geschiedt nu door de Regeering op voorwaarden, die de reeders niet bevallen. De Argentijnsche Regeering heeft in het uitblijven van voldoende scheepsruimte reeds aanleiding gevonden om telegrafisch aan de reeders in Europa te berichten, dat het scheepvaartverkeer in de Argentijnsche havens niet het minste bezwaar meer ondervindt. In de afgelopen week zijn in Argentinië de minimumprijzen afgeschaft, op welker ondoelmatigheid wij in deze berichten reeds herhaaldelijk hebben gewezen. Eenige verlevendiging van den uit-

voer mag hiervan worden verwacht, met niet onwaarschijnlijk verhooging der prijzen. Reeds is in het einde der week maïs iets duurder geworden. De sterke prijsverhoging van lijnzaad, ingeluid door het vrijgeven in Engeland van den handel in oliezaden, heeft zich verder ontwikkeld en sedert ons vorige bericht is de prijs nog ongeveer 2 à 2½ pesos per 100 K.G. gestegen. Ook de voortdurende Noord-Amerikaansche vraag werkt tot die verhoging mede, terwijl behalve Engeland ook de meeste andere Europeesche landen als gretige koopers van lijnzaad optreden.

Ook in de Vereenigde Staten blijven voor de meeste graansoorten de markten vast, ofschoon in de vorige week verdere verhogingen van beteekenis niet meer zijn voorgekomen. Den 12den Mei was echter de markt te Chicago voor maïs weder zeer veel hoger. Slechts rogge is den laatsten tijd vrij sterk in prijs gedaald. Deze graansoort wordt in Amerika bijna niet gebruikt en de nog vrij groote voorraden en de buitengewone opbrengst, die van den nieuwen oogst wordt verwacht, hebben blijkbaar den prijs doen dalen. Voor gerst bestaat levendige vraag voor export, terwijl de betere soorten ook in Amerika nu meer gevraagd worden voor de mouterijen, omdat verwacht wordt, dat het brouwen van lichte bieren spoedig weer voorloofd zal zijn. Gerst blijft dan ook vast, terwijl gemeld wordt, dat ondanks den grooten uitzaai van zomertarwe ook dit jaar weder veel gerst zal worden verbouwd. Het schijnt, dat in streken, waar wegens slecht weder de tarwe niet tijdig uitgezaaid kon worden, nu gerst daarvoor in de plaats komt. Overigens is het juist datzelfde natte weder, dat in Amerika de wintertarwe gedurende April zoo zeer ten goede is gekomen en ook voor zomertarwe den bodem zeer geschikt heeft gemaakt.

In Engeland begint zich evenals in andere Europeesche landen de graanhandel meer en meer weder op normale wijze te ontwikkelen. Een groot bezwaar is echter nog steeds het gebrek aan scheepsruimte. Wel waren de verscheppingen van tarwe en tarwemeel uit Noord-Amerika ook de laatste week weder zeer groot, doch de vrije handel vindt moeilijk scheepsruimte. De verbetering op dit gebied, waarover wij in ons vorige bericht spraken, schijnt toch nog niet te komen. Zelfs zijn zeevrachten vaster geworden en van Argentinië zijn de laatste dagen zeer hooge vrachten betaald, vooral voor lijnzaad naar Europa.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Juni	Maïs Juni	Lijnzaad Juni
10 Mei '19	226	169	68 $\frac{1}{8}$	11,40	6,15 ³⁾	24,55
3 " '19	226	171	70 $\frac{1}{8}$	11,30	5,60 ³⁾	21,15
10 Mei '18	220	127 $\frac{3}{8}$	74 $\frac{3}{4}$	12,75	5,15	24,20
10 Mei '17	315	158	69 $\frac{3}{4}$	16,50	11,50	25,80
10 Mei '16	116 $\frac{1}{2}$	74 $\frac{3}{8}$	47 $\frac{3}{4}$	7,60	4,50	11,05
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 $\frac{3}{8}$ ¹⁾	36 $\frac{1}{8}$ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ nieuwe oogst.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	12 Mei 1919	5 Mei 1919	12 Mei 1918
Tarwe	—	—	572,50 ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	—	—	nom.
Maïs (Mixed)	620,—	630,—	—
Gerst (48 lb. feeding) ...	500,—	500,—	—
Haver (38 lb. white clipped)	—	—	21,— ¹⁾
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	295,—	340,—	—
Lijnzaad (La Plata)	—	—	nom.

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	4—10 Mei 1919	Sedert 1 Jan. 1919	'Overeenk. tijdvak 1918	4—10 Mei 1919	Sedert 1 Jan. 1919	'Overeenk. tijdvak 1918	1919	1918
Tarwe	—	27.480	—	5.235	11.205	—	38.685	—
Rogge	—	—	—	—	8.690	—	8.690	—
Boekweit	—	—	—	—	—	—	—	—
Maïs	—	1.500	—	—	—	—	1.500	—
Gerst	646	10.897	—	3.479	6.929	—	17.825	—
Haver	—	5.056	—	—	—	—	5.056	—
Lijnzaad	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijnkoek	2.502	6.125	—	—	—	—	6.125	—
Tarwemeel	—	44.669	—	—	37.435	—	82.104	—
Andere meelsoorten	—	18.488	—	—	1.366	—	19.854	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor het Buitenland.

Tarwe	26.935	150.609	96.316	—	—	—	150.609	96.316
Maïs	—	13.855	27.547	—	—	—	13.855	27.547
Rogge	—	6.266	5.174	—	—	—	6.266	5.174
Tarwemeel	3.350	103.567	—	—	—	—	103.567	—
Gerst	7.423	53.814	3.697	—	—	—	53.814	3.697
Haver	389	105.154	—	—	—	—	105.154	—
Lijnkoeken	—	932	—	—	—	—	932	—
Andere meelsoorten	—	83.708	—	—	—	—	83.708	—

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	12 Mei '19	5 Mei '19	28 Apr. '19	13 Mei '18	12 Mei '17
New York voor Middling ..	28,90 c	29,20 c	29,50 c ¹⁾	28,20 c	20,15 c
New Orleans voor Middling	27,88 c	28,— c	27,63 c	29,25 c	19,69 c
Liverp. v. Good Midd. Texas ..	17,24 d	17,06 d	18,55 d	22,23 d ²⁾	12,80 d ³⁾

¹⁾ 26 April '19.

²⁾ Good Middling Amer.

³⁾ 11 Mei 1917 Middling Amer.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '18 tot 9 Mei '19	Overeenkomstige perioden	
		1917-'18	1916-'17
Ontvangsten Gulf-Havens..	5104	5634	6594
„ Atlant. Havens.			
Uitvoer naar Gr. Britannië	4145	1868	2313
„ „ 't Vasteland.		1025	1965
„ „ Japan etc...		411	453

Voorraden in duizendtallen	9 Mei '19	10 Mei '18	11 Mei '17
Amerik. havens.....	1212	1352	933
Binnenland.....	—	1034	850
New York	?	165	67
New Orleans	?	410	268
Liverpool	627 ¹⁾	332	607

¹⁾ 10 Mei '19.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 23 April 1919.

Nadat Amerikaansche katoen deze week steeds meer in prijs gestegen was, ontstond er gisteren een reactie in de Amerikaansche markten, die te wijten was aan verkoopen om de gemaakte winsten te realiseren en aan de zeer onzekere politieke toestanden. Of de vrede de prijzen zal verlagen, blijft de groote vraag; over het algemeen heeft deze tot nu toe de prijzen gedrukt. De lang verwachte vraag naar garens en stukgoederen is in ieder geval niet groot genoeg geweest, om een „slump” te voorkomen, hoewel het tegendeel voorspeld was geworden. Het laatste nieuws van de katoenverbouwende landen is meer bevredigend, maar er zijn herhaalde pogingen gedaan om een reductie in den aanplant te bewerkstelligen, welke pogingen haar invloed niet zullen missen. Het zal moeilijk zijn om eenige betrouwbare schatting te maken van het verbruik voor het volgende seizoen, voordat de toestanden geregeld zijn en de prijsbasis zal voorloopig onzeker blijven.

In garens zijn na ons laatste bericht niet veel nieuwe zaken gedaan, hetgeen te wijten is aan de Paaschvacantie en het stopzetten van de fabrieken. De spinners, die iets verkochten, hebben hun prijzen verhoogd, maar de fabrikanten schijnen nog niet geneigd hen daarin te volgen. De toestand van de markt is ongetwijfeld gezonder, door de groote hoeveelheden garens, die uit de voorraden zijn weggenomen, maar ongelukkigerwijze zijn de spinners niet in staat geweest eenige posten op latere levering af te sluiten en tenzij de vraag aanmerkelijk beter wordt, kan de hoop op een blijvende stijging niet groot zijn. Liverpool is gedurende een week gesloten geweest en is vanmorgen heropend met een stijging van 18—23 punten.

De doekmarkt is levendig, maar men heeft niet veel lust in nieuwe zaken, sedert de opening van de markt na de Paaschdagen, en de fabrikanten zijn nog niet in staat de prijzen vast te stellen, voordat zij eenig idee hebben, hoe de katoenmarkt in Liverpool zal heropenen. Er wordt algemeen verwacht, dat de prijzen een belangrijke verhoging zullen toonen vergeleken met de gemiddelde prijzen van de vorige week, maar een groot aantal weeftouwen staat nog stil, en vele exporteurs geven er de voorkeur aan nog wat te wachten, alvorens zij groote contracten gaan afsluiten. China koopt regelmatig door en er komen ook betere biedingen uit Indië, Burma, Java en Noord-Europa, waarvan eenige orders het resultaat zijn geweest, maar verreweg de meeste limieten waren onvoldoende. De binnenlandsche handel is goed en er komen geregeld transacties in vele soorten goederen tot stand.

Manchester, d.d. 30 April 1919.

Amerikaansche katoen is sedert ons laatste bericht voortdurend in prijs gestegen, speciaal voor de Mei- en Juli-termijnen. Gisteren waren de weerberichten minder gunstig en rapporteerde men uit Zuid-Carolina nachtvorsten, waardoor de jonge planten veel geleden hadden. De New York-markt opende daarop belangrijk hooger, doch verkoopen voor rekening van Wallstreet hielden een groote verhoging tegen. De vraag naar ruwe katoen is wel verbeterd, maar de politieke toestand en de vrees voor lagere vrachten zijn tegen een verdere verhoging, Egyptische katoen is kalm bij onveranderde prijzen.

In Amerikaansche garens voor binnenlandsch gebruik, zijn nogal zaken gedaan zoowel in ketting- als in slag-garens en men had nog meer kunnen doen, als spinners maar wat minder vasthoudend waren geweest. Men verwacht een flauwere markt, zoodra de volle productie van de spinnerijen weer op de markt drukt, daar de verhoogingen nogal van beteekenis zijn, in enkele gevallen zelfs vier pence per pond bedragen. De opheffing van de exportbelemmeringen op garens naar het continent, speciaal voor Holland, Denemarken en Zwitserland, is bemoeidigend en voor deze markten zijn de vorige week flinke zaken gedaan, hoewel de tegenwoordige vraagprijzen deze nu eenigszins belemmeren. De vooruitzichten op een verdere verhoging van kostprijzen, door vermindering van het aantal werkuren, maken spinners eenigszins huiverig om op latere levering te verkoopen. Egyptische garens zijn beter gevraagd en prijzen zijn een penny per pond duurder.

De doekmarkt is vaster en prijzen zijn de laatste weken belangrijk gestegen. Vele limites, die voor de Paaschdagen geboekt hadden kunnen worden, zijn nu te laag en worden niet geaccepteerd. Voor China worden nog zaken gedaan en ook Indië toont meer belangstelling, maar over het algemeen zijn de biedingen te laag. Java en de Straits hebben weer gekocht, terwijl ook in gedrukte goederen nog al wat gedaan is, zoodat fabrikanten over het algemeen zeer voldoende bezet zijn. Deze zijn daardoor zeer vasthoudend en verwachten algemeen betere prijzen te kunnen maken, zoodra alle oorlogsbeperkingen zullen zijn ingetrokken.

Liverpoolnoteeringen (loco).	9 April	16 April	23 April	30 April
F.G.F. Sakellaridis	26,59	26,59	26,59	26,59
G.F. No. 1 Oomra	12,75	13,00	13,25	13,25
T.T. op Indië	1/6	1/6	1/8	1/6
T.T. op Hongkong	3/3	3/3 3/4	3/4	3 4/4
T.T. op Shanghai	4/9	4/10	4/10 1/2	5/0

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapokstatistiek op 30 April 1919.

Importeurs	Aanvoer		Verkoop	
	tot		tot	
	30 April		30 April	
S. & W. Birnbaum	1752	picols	1752	picols
Edgar & Co.	150	„	150	„
Mirandolle Voute & Co.	242	„	242	„
Nederlandsche Regeering	4465	„	4465	„
Order	1100	„	1100	„
	7709	picols	7709	picols

Alles aangevoerd op N.O.T.-conditiën.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

Maakten wij de vorige week melding, dat de huidenmarkt in het teeken van hausse stond, deze week kunnen wij dit ten volle bevestigen. Voor alle soorten huiden, geene uitgezonderd, worden hogere prijzen besteed. De aangekomen onverkochte Parana-huiden en 300 droge Columbia-huiden werden tot vaste prijzen afgedaan. De met het s.s. „Rotterdam” aangekomen Rio Janeiro-huiden, alhoewel oud, hebben niet noemenswaardig geleden. Op de inschrijving te Amsterdam op ruim 5000 droge Columbia-huiden zijn slechts 3 kavelingen van 250 stuks ieder afgedaan.

In Saladeros-huiden van November/Januari-slachting is niets meer verkrijgbaar.

Java-huiden: De per inschrijving aangeboden 3500 O.-I. runderhuiden, op zeilende condities, zijn geheel afgedaan, alsmede 250 stuks van eene partij van 1000 Padang-runderhuiden, te Rotterdam aanwezig.

Over de Inlandsche huiden valt op te merken, dat vele looiers hunne voorraden wederom aan de handelaren

terugverkoopen. De in ons vorig marktbericht genoemde prijzen van 60/65 cent zijn reeds ver overschreden.

In Kalfsvellen blijft de wilde jacht bij het inkoop voortduren. Wij vreezen echter, dat de prijzen, zoowel voor inlandsche huiden als voor kalfsvellen, te veel opgedreven worden.

Looistoffen zijn in voldoende hoeveelheden aan de markt en hooge prijzen worden, tengevolge van de concurrentie, niet meer ten volle gehandhaafd.

10 Mei 1919.

VETTEN EN OLIEN.

In het telegrafisch verkeer met Amerika en Engeland is inplaats van verbetering weder een verergerde stagnatie te constateeren, wat het zaken-doen ten zeerste bemoeilijkt. De hier aankomende offerten zijn door dat lange oponthoud niet meer als „vast” te beschouwen, en men krijgt bij onmiddellijke acceptatie meestal inplaats van eene bevestiging der zaak, als antwoord het bericht dat de betreffende partij reeds anderzijds verkocht is.

De noteeringen luiden als volgt:

Oleo-Margarine. Noteering op Mei-aflading:

Noord-Amerikaansche 1e soort f 186/194½ c.i.f. hier.

„ 2e „ „ 176/183½ „ „

„ 3e „ „ 180,— (z66 gedaan).

Zuid-Amerikaansche 1e „ „ 180,— c.i.f. hier.

„ 2e „ „ 168,— „ „

Premier-Jus. Noteering op Mei-aflading:

Zuid-Amerikaansche 1e soort f 172,— c.i.f. hier.

„ 2e „ „ 168,— „ „

„ 3e „ „ 150,— „ „

Uit de 2e hand worden geoffereerd:

500 Trcs. La Blanca No. I

250 Trcs. Anglo South American Meat Co. No. I liggende in pakhuis te Buenos Ayres à \$49,— (Argentijnsche goud-dollar = ± f 1.22½); betaling te B. A. tegen pakhuisbewijs.

Mutton-Jus. Noteering op Mei-aflading:

Zuid-Amerikaansche 1e soort f 130,— c.i.f. hier. Australisch merk „Eclipse” in Casks stoomende op Engeland à f 127,— c.i.f. gedaan; dit merk is thans uitverkocht.

Coökingfat. Een bod van f 125,— c.i.f. werd geweigerd zonder tegenofferte.

Eetbare Rundertalk. Voor merken BA en TA werden biedingen van f 110,— geweigerd zonder tegenofferte. „Liebig-Tallow” loco in Engeland en stoomende op Engeland werd à f 110,— gedaan en deze prijs wordt verder geboden.

Eetbare Schapentalk. Merk „3 Crowns” loco in Engeland werd à f 110,— gedaan; de vraagprijs is thans f 115,— Neutrallard noteert loco f 246/240,—.

Purelard noteert loco f 240,—. Uit de 2e hand is koopbaar:

Armour in Trcs. .... à f 215/214,—

Kingan in Buttertubs .. „ „ 220,—

Armour in Fancytubs .. „ „ 220,—

ex-pakhuis hier te ontvangen.

Technische Rundertalk. De noteering voor Zuid-Amerikaansche No. I is f 100,— c.i.f.; voor 3e soort wil men biedingen van f 84/83,— opseinen.

Vetzuren. Voor Amerikaansche Katoenolie-vetzuren is een bod van f 77,— c.i.f. opgeleid. De laatste noteering van Engelsche grondnoten-vetzuren is f 83,— c.i.f.

White Grease. Per s.s. „Rotterdam” zijn eenige flinke partijen onverkochte Grease aangekomen; vraagprijzen ten deele nog onbekend. Voor sommige partijen wordt f 100,— tot f 105,— verlangd (c.i.f. hier).

N.B. Alles op N. O. T.-condities!

STEENKOLEN.

De laatste berichten uit de Engelsche Oostkusthavens komen alle met elkander overeen, wat betreft de groote hoeveelheid tonnage, die in de havens op het vervoer van kolen ligt te wachten en de kleine hoeveelheid kolen, welke voor uitvoer beschikbaar is.

In sommige laadhavens is de hoeveelheid tonnage van dien aard, dat geen nieuwe schepen worden toegelaten, tenzij de lading naar de haven onderweg is.

Een groot gedeelte van de kolenproductie wordt dan ook nog steeds genomen voor binnenlandsch gebruik en voor verbruik door de geallieerden.

Van neutrale zijden worden groote kwantiteiten gevraagd, zoodat er voor de mijnen geen enkele reden is om de hoogere prijzen dan de Schedule-prijzen niet te handhaven.

Een gunstig bericht is, dat de Bunkerprijzen voor Neutrals en Geallieerden gelijk zullen worden gesteld.

VERKEERSWEZEN.

SCHIEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
5/10 Mei 1919	—	—	—	8/6	f 130.—	235/—
28 A./3 Mei 1919	—	—	f 21.— ¹	8/6 ²	„ 140.—	62/6 ²
6/11 Mei 1918	—	—	—	50/—	—	200/—
7/12 Mei 1917	—	—	„ 7.—	40/—	„ 52.25	142/6
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/—	12/—

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rotor	Rotterdam	Gothenburg
5/10 Mei 1919	54/—	47/6	47/6	47/6	f 10	Kr. 45
28 A./3 M. 1919	54/— ¹	47/6	47/6	47/6	„ 10	—
6/11 Mei 1918	69/—	101/3	—	120/—	—	—
7/12 Mei 1917	69/—	101/3	140/—	100/—	—	—
Juli 1914	fr. 7.—	7/—	7/3	14/6	3/2	4/—

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
5/10 Mei 1919.....	75/— ²	75/— ²	—	—
28 A./3 Mei 1919.....	115/— ¹	150/— ²	—	—
6/11 Mei 1918.....	275/—	500/—	—	185/—
7/12 Mei 1917.....	375/—	400/—	—	160/—
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/—	22/3

¹) Voor neutrale schepen. ²) Voor Britsche schepen.

RIJNVAART.

Week van 5 tot 12 Mei 1919.

In de afgelopen week waren de verschepingen van het Ruhr-mijnengebied naar de laadhavens nog verre van gunstig, niettegenstaande de werkstakingen in de mijnen alle geëindigd waren en er voldoende aanbod van scheepsruimte was. Dit had ook zijn terugslag op de levering van bunkerolen voor de sleepboten, die dikwijls 8 dagen en nog langer op bunkerolen moesten wachten. Toen ten slotte geen gunstige wending hieromtrent in uitzicht was, werden de schepen, die met kolen beladen voor den Bovenrijn bestemd waren, weder gelost, om het weinige sleepwerk dat er was, te kunnen doen verrichten. Vracht- en sleeploonnoteeringen hadden niet plaats. Cauber Pegel wees einde der week Meter 3,44 aan.

Van Rotterdam naar de Ruhrhavens was de toestand ongewijzigd. Bij weinig aanbod was er voldoende sleepkracht aanwezig. Het sleeploot werd genoteerd met 50-cents-tarief + 80 cents. Er werd niets bevracht.

INKLARINGEN.

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	April 1919		April 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	1	377	—	—
Groot-Brittannië	13	10.227	—	—
België	6	2.831	—	—
Frankrijk	1	193	—	—
Totaal	21	13.628	—	—
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	18	11.156	—	—
Britsche	1	90	—	—
Noorsche	1	2.300	—	—
Belgische	1	82	—	—
Totaal	21	13.628	—	—

(B. Stofkoper & Co.)